

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nebrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredniški
telefon št. 2030, upravnika št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.630 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

K ekspoziciji dr. Gosarja.

Duševni vodja krščanskih socialistov, minister dr. Andrej Gosar, je na ponedeljkovi seji narodne skupščine podal o ministrstvu za socialno politiko ekspozicijo. Včerajšnje »Jutro«, ki hoče biti na vsak način opozicijsko, ex profeso, je nazvalo dr. Gosarjev resort v smislu izvajanja poslanca Demetrovičevega ministrstva za socialno likvidacijo, dr. Andreja Gosarja pa »prvega pogrebca« socialne politike v naši državi.

Res da je resor socialne politike pri nas že kmalu po prevratu začel hirati in sicer kakor hitro se je polastila države reakcionarna klika okoli gg. Pašiča in Pribičeviča. Eden največjih ubijalcev socialne politike v naši državi je ravno SDS. Poglejmo: a) Z nepotrebnimi centralizacijami je zbirkovala delavsko bolnišnico in nezgodno zavarovanje, ga odtujila tako njegovemu pravemu smotru in ga spravila na rob propada tako, da to spoznava danes celo ravnatelj ljubljanskega OUZD dr. Jože Bohinc, vnet pristaš SDS; b) demontirala je slovenske posredovalnice za delo in jih centralizirala kot »berze radac« v Belgradu, ki nima še pravega smisla za take stvari in jih še dolgo imel ne bo; c) z zakonom v zaščito države, obznanami in policajterstvom je vvela delavskim sindikatom vsak polet in vpliv na socialno politiko, prepuščajoč proletarijat veleburžuaziji na milost in nemilost; d) z orjunaškim pohodom v Trbovlje dne 1. junija 1924 je uvedla nad delavstvom v Sloveniji krvavo strahovladno in ga s svojimi nasilji in korupcijskimi metodami globoko demoralizirala. Tako je delavstvo prišlo pod absoluten vpliv delodajalcev in »Narodna strokovna zveza« se ima tem dejstvom zahvaliti za svoj obstoj, odvisen od podjetnikov in njihove milosti. d) SDS je brikskirala »Delavske zbornice«, delavska nadzorstva pa je spremenila v pomožne organe delodajstva. En sam dokaz: Neko velepodjetje je hotelo za časa Korošec-Davidovičeve vladne nastavitve na kvalificirano mesto inozemca, dočim je na mesto reliketiralo četvero kvalificiranih domačinov. Delavska zbornica in ljubljansko nadzorstvo dela sta dvakrat podali izjavo proti namestitvi tujca. Podjetje je rekuriralo na ministrstvo za socialno politiko. Takoj, ko je Korošec-Davidovičeva vlada padla, je SDS minister za socialno politiko brzojavno dovolil, da podjetje nastavi tujca. Dotično podjetje je bilo seveda svojčas po SDS »nacionalizirano«. Takih slučajev bi lahko navedli na stotine! In vse take in podobne prakse so socialno politiko ubijale in jo ubijati morale. e) Kar se tiče socialnopolitičnih zakonov samih, pa se nima SDS pohvaliti z ničemer drugim kakor z dr. Zerjavovim pravilnikom za bratovske skladišnice, ki se je izkazal zanič in z davkom na ročno delo, ki ga je podpisal isti dr. Zerjav.

Tako smo prišli do tega, da je lansko leto sam resorni minister Simonović izjavil, da je ministrstvo za socialno politiko sploh nepotrebno. Namen je bil, da se po želji velepodbitnih krogov, ki imajo svojo politično zastopnico v SDS, odpravi. Nato so ga kot svetovni unikum hoteli priklopiti ministrstvu za trgovino in industrijo! Dr. Gosarjeva zasluga pa je, da se je ohranilo in da se bo spojilo z zdravstvenim ministrstvom ter se bodo njegove kompetence še razširile. In še preden je vstopila SLS v vladno, so Srbijanci priznavali, da je dr. Gosar rešil to ministrstvo s svojo krajevsko vztrajnostjo.

Danes stoji: Skozi od leta 1922-23 so to ministrstvo ubijali, hoteli ga odpraviti, dr. Gosar ga je ohranil. V najhujši sili je prišel za njegovo krmilo, delujoč po trenutno nujni paroli: Rešiti, kar se še rešiti da, potem pa delati naprej! Do danes se mu je to posrečilo. Dal Bog, da bi i vnaprej imel srečno roko in da mu bo načeloval tako dolgo, da bodo tudi ubijalci socialne politike uvideli svoje herostratsko početje.

Delavske institucije bodo ostale, čeprav iz drugih naslovov vzdrževane: a) Izseleništvo se pri nas sploh ne more imenovati, da je bilo vodeno z izseljeniško politiko. To bo šele dr. Gosar ustanovil, sedanjio šušmarijo pa iz temeljev reorganiziral; b) Posredovalnice za delo bodo s posebnim pravilnikom dobile stalnost, ker jim bodo zagurana stalna sredstva; c) Delovna nadzorstva ostanejo, dobila bodo pravo področje in pa zaščito. Pravilnik o delavskih zaupnikih pa jim bo nudil v to šele pravi temelj. d) Pravilnikov ima dr. Gosar izdati na tucate, samo zato, ker

so bivši režim držali v tem ministrstvu roke križem. e) Pravilnik o zaposlovanju invalidov v državnih, samoupravnih in privatnih službah pa je že tu. Ild., itd.

Ce se odpravi oddelek za socialno politiko v Ljubljani, se svet zaradi tega ne bo podrl. Delavstvo ne bo za njim prav nič žalovalo. Zato pa imamo tu oblastne odbore in pa delavsko zbornico, ki prihaja šele zdaj do veljave.

Prav je imel dr. Gosar, da je odkrito po-

vedal, kaj je podedoval po režimih, katerim je slavo pelo »Jutro« in so jih podpirale jugofašistične organizacije. Delavstvo šele sedaj vidi, kam vodi politika SDS s priveskom »Narodno strokovno zvezo«. Ubijalci socialne politike so bili ministri SDS s svojimi zavezniki. Dr. Gosar je prišel, da to politiko likvidira: delavskih pridobitev in ljudske socialne zakonodaje končno pokoplje in socialno politiko poživi, podravi in usposobi za velike naloge v državi.

Imovina bivših slovenskih dežel prehaja na oblastni skupščini.

POPOLEN USPEH POSREDOVANJA DR. NATLAČENA IN DR. LESKOVARJA. — V FINANČNI ZAKON PRIDEJO VSA TOZADEVNA DOLOČILA, KAKOR SO JIH PREDLOŽILI NAŠI MINISTRI. — OBLASTNE SKUPŠČINE BODO AVTONOMNO IZPREMINJEVALE BIVŠE DEŽELNE ZAKONE.

Na današnji seji Narodne skupščine bo sprejet med drugimi tudi sledeči člen finančnega zakona:

Ministrski svet se pooblašča, da more v smislu zakona o oblastnih in okrajnih samoupravah prenesti na oblasti posamezne vrste poslov, ki so doslej spadali v kompetenco države in da sorazmerno s temi posli odstopi oblastem posamezne vire dohodkov, ki jih je doslej pobirala država, za kritje potreb, ki jih je prenesla na oblasti.

Z dnem konstituiranja okrajnih samouprav preide vsa imovina in vsi posli cestnih in okrajnih odborov, zdravstvenih odborov in okrajnih blagajn na ozemlju bivše Kranjske, kakor tudi vsa imovina in vsi posli okrajnih zastopov na ozemlju bivše Štajerske na dotično okrajno samoupravo.

Vsa imovina bivših dežel na ozemlju

bivše Avstrije preide na oblastne samouprave in vse nepremičnine bivših dežel se prenese v zemljiški knjigi na dotične oblasti.

Oblastnim skupščinam na ozemlju bivše Avstroogrske se s tem daje pravica, da bivše deželne zakone, ki veljajo na njihovem ozemlju in ki se nanašajo na posle njihovega področja, z oblastnimi uredbami menjavajo, dopolnjujejo in ukinjajo v mejah ustave in državnih zakonov.

...

To je ogromen uspeh SLS v vladi, ki omogoča življenje slovenskim samoupravam in jih obdarja z dejanskimi samoupravnimi pravicami, kakršnih šepavi in rudimentarni od SDS skrupucani zakon ni niti oddaleč predvideval. Šele SLS je vrnila slovenskemu narodu zopet začetke prave samouprave, ki so jo bili pokopali bivši centralistični režimi.

Vse kombinacije opozicije brez podlage.

Belgrad, 30. marca. (Izv.) V vseh krogih vlada veliko zanimanje, kaj se bo zgodilo po sprejetju proračuna. Glede tega krožijo najrazličnejše verzije. Po eni bi se skupščinske seje takoj odgodile, ker je parlamentarni običaj, da se takoj po sprejetju proračuna skupščina odgodi. Na ta način bi se dala vladi možnost, da vsaj nekaj časa dela na izvršitvi pooblastil, ki jih ji daje narodna skupščina v proračunu in fin. zakonu.

Drugi so zopet mnenja, da se narodna skupščina nikakor ne bi smela odgoditi, marveč da bi morala takoj pričeti z razpravo o obtožnici proti Boži Maksimoviču.

Nekateri opozicionalci (radičevci) so pa mnenja, da je obtožnica sploh deklasirana, češ da bi se po zakonu o ministrski odgovornosti

niti ne smela dati v stvarno razpravo z ozirom na to, da je povsem enaka njihovi bivši obtožnici. Po zakonu o ministrski odgovornosti se obtožnica proti enemu ministru v isti zadevi ne sme dvakrat predložiti.

Po drugem mišljenju bo notranji minister najbrž od skupščine sam zahteval, preložitve roka za deset dni, za kar mu zakon daje možnost. Ker se bo med tem časom skupščina najbrž odgodila, bi zbornica o tem razpravljala šele meseca maja.

V glavnem se misli, da so vse kombinacije, ki so se delale na ta račun, povsem brez podlage. Če bo vlada dobila jutri pri sprejetju proračuna zaupnico, gotovo nima prav nobene povoda, spuščati se v kake nove vratolomne kombinacije.

Debata o proračunu končana.

GLASOVANJE SE VRŠI DANES 31. T. M. — PRORAČUN BO Z VELIKO VEČINO SPREJET.

SAMOSTOJNI DEMOKRATI V DRUŽBI Z OSTALO OPOZICIJO PROTI SAMOUPRAVI SLOVENIJE

Belgrad, 30. marca. (Izv.) Danes je prišel pred narodno skupščino v razpravo finančni zakon z vsemi predloženimi amandementi. Debata o teh amandementih kakor tudi o samem fin. zakonu je bila zelo živahna in večinsoma stvarna. V razpravi je sodelovalo 19 govornikov. Debata se je končala ob pol 9 zvečer.

Na ta način se je vsa debata o proračunu končala. Lahko bi se bilo takoj prešlo na glasovanje. Vendar je vladna večina sklenila, da se bo glasovanje vršilo šele jutri. S tem naj bi se dala prilika vsem, ki so proti sprejetju proračuna, predvsem proti sprejetju važnih odločitev, sklepov in odredb, ki se nahajajo v fin. zakonu, da lahko jutri glasujejo za ali proti. Na ta način opozicija ne bi mogla trditi, da se je glasovanje vršilo kar na tiho roko.

V toku debate so vsi govorniki ostro napadali predvsem znane odredbe, ki se nahajajo v fin. zakonu glede posebnih pooblastil vladi o dalekosežnih ukrepih, ki jih vlada lahko stori glede ozdravljenja gospodarske krize. Opozicionalni govorniki so mnenja, da so te odredbe protizakonite in protiustavne, ter kar je najglavnejše, protiparlamentarne, da se parlamentu s temi odredbami odvzema vsaka možnost sodelovanja pri najvažnejših sklepih in odločitvah.

Obenem je zanimivo, da so skoro vsi govorniki govorili proti amandementom, ki se

tičejo deželne imovine, nadalje, ki se tičejo pooblastila ljubljanski in mariborski oblastni skupščini, da lahko spremenita bivše deželne zakone z uredbami. Vsi govorniki, tako radičevci, kakor hrvatski federalisti, demokrati in posebnost samostojni demokrati, so naglašali, da pomenjajo ta pooblastila ljubljanski oblastni skupščini kršitev ustave, češ da se je s tem dejansko izpeljala zakonodajna avtonomija Slovenije. Smatrajo, da je zakonodajna avtonomija Slovenije nedopustna z ozirom na znane ustavne odredbe. Posebno ostro so proti temu govorili samostojni demokrati, ki vidijo v tem kršitev unitarizma in zmanjšanja centralistične moči.

Od vladnih govornikov se v to debato nihče ni spustil, ker so bili vsi amandementi že prej predmet temeljitih in dolgotrajnih razprav v vladni večini in so se tudi sprejeli šele po soglasnem sklepu vladne večine.

Ob pol 9 zvečer se je ta dolgotrajna debata končala. S tem je tudi že dejansko proračun sprejet. Nade opozicije, da bo preprečila sprejetje proračuna, so se tudi tokrat izkazale kot povsem neosnovane. Da bi se te nade in borba opozicije proti proračunu še bolj osvetile, je skupščinski predsednik odredil, da se glasovanje vrši jutri zjutraj ob 9. Nobenega dvoma ni, da bo proračun sprejet z veliko večino glasov.

Pri tej priliki moramo ponovno naglasiti, da je SLS s svojim ystopom y vlado pokazala

veliko razumevanje za splošne državne in obče ljudske koristi. Njeno delo se vidi ravno v finančnem zakonu. Kakor znano, je mogla SLS po svojih zastopnikih sodelovati pri sprejetju posameznih oddelkov proračuna samo pri sprejetju finančnega zakona. Pri ostalih oddelkih proračuna ni mogla bogve kaj spremeniti. Naši ministri so dosegli samo nekatere amandemente. Pač pa se nahajajo v fin. zakonu dalekosežne odredbe, katerih važnost je danes še težko presoditi.

Na drugem mestu prinašamo nekatere najvažnejše odredbe iz finančnega zakona, katere lahko smatramo kot končno veljavno sprejete. Pripominjamo, da ima vlada na jutrajšnji seji sprejeti še nekatere amandemente.

Zagrebska oblastna skupščina.

Zagreb, 30. marca. (Izv.) Na današnji seji oblastne skupščine so razpravljali o vprašanju zagrebskih visokih šol. Federalist Belobrk, vseučiliški profesor na tehniški fakulteti, je ostro kritiziral politiko Belgrada proti zagrebskim visokim šolam. Njemu je odgovoril Stj. Radić, ki je udaril po hrvatski inteligenci, ki se je odtujila svojemu narodu in ki nima nobenega interesa za ljudske potrebe. Sicer pa, je dejal Stj. Radić, niso naše prosvetne razmere tako slabe, kakor jih slika profesor Belobrk. Zagrebska oblastna skupščina bo napravila iz Zagreba jugoslovanske Atene.

Spor zaradi Albanije.

Belgrad, 30. marca. (Izv.) Včeraj sta se pri zunanem ministru Periću oglasila italijanski poslanik Bodrero in angleški poslanik Kennard. Oфициelnega predloga veselil glede rešitve našega spora z Italijo naša vlada doslej še ni prejela. Anglija dela na direktna pogajanja med Jugoslavijo in Italijo.

»Politika« prinaša pogovor svojega poročevalca na Sušaku z bivšim načelnikom Ahmed Zogujeve vlade in prefektom v Valoni Vasiljem Paluzijem, ki je padel pri Ahmedu v nemilost in je sedaj pobegnil v inozemstvo. Caluzi je izjavil, da je Ahmed dobil od Italije za tiranski pakt 15 milijonov lir, da se v Albaniji mobilizira, da se po vseh albanskih lukah izkrcava italijanska municija in da ima Italija v Albaniji svoje čete deloma v uniformah Rdečega križa deloma v civilu.

Temu nasproti izjavlja tukajšnji albanski poslanik Cena beg, da Albanija ne mobilizira, marveč je le vpoklicala nekaj letnikov rezervistov. Glede italijanskih obtožb proti Jugoslaviji je Cena beg ponovno izjavil, da so te obtožbe popolnoma neutemeljene, kar ve ves svet. Anketa je zato nepotrebna.

Z albanske meje prihajajo nadaljnja vznemirljiva poročila glede vojaškega gibanja v Albaniji. Orožje in vojaške suknje so dobili tudi vsi kmetje, ki se izjavljajo za sedanji režim.

v Pariz, 30. marca. (Izv.) Francosko zunanje ministrstvo po vesteh »Journal des Debats«, dementira vesti o splošni mobilizaciji v Albaniji.

Izjave madjarskega poslanika.

Belgrad, 30. marca. Madjarski poslanik baron Forster je izjavil v pogovoru s poročevalcem »Politike«, da se v kratkem obnove madjarsko-jugoslovanska pogajanja za gospodarske pogodbe ter uvedejo pogajanja za tranzitni promet, posebno na Reko. Ta pogajanja bodo uravnala pot za jugoslovansko-madjarsko arbitražno pogodbo. — Baron Forster je odpotoval v Budimpešto.

NAŠA POGAJANJA S TURČIJO.

Belgrad, 30. marca. Med turškim poslanikom Hikmet Bejem in našim zunanjim uradom so se v zadnjem času vršili važni pogovori. Hikmet bej je odpotoval v Angoro, da poroča svoji vladi in dobi nadaljnja navodila.

RAKIČ PRI ITALIJANSKEM KRALJU

Rim, 30. marca. Novega jugoslovanskega poslanika Rakiča je sprejel kralj Viktor Emanuel v avdienci v kateri mu je Rakič izročil svoja poverila.

LUIGI LUZZATI UMRL.

Rim, 30. marca. Tu je umrl bivši ministrski predsednik in profesor narodnega gospodarstva Luigi Luzzati, star 85 let.

**V nedeljo telovadna akademija
J. O. Z. v »Unionu«!**

Amandementi k finančnemu zakonu

Važna dopolnila ministrstva za soc. politiko.

V censuz 20 Din neposrednega davka po čl. 1. zakona o spremembah in dopolnitvah od 15. junija 1926 se ne vračunava davek, ki ga plačujejo častniki in podčastniki, invalidi na svoje plače ali penzije, kakor tudi vdove aktivnih in rezervnih častnikov.

Zemlja, ki so jo prejeli slepi vojni invalidi, ki jim jo je dodelilo ministrstvo za agrarno reformo, je prosta vseh neposrednih davkov, državnih in samoupravnih.

Ministrstvo za socialno politiko se pooblašča, da more v smislu čl. 3. zakona o izseljevanju postavljati izseljeniške zastopnike v inozemstvu na račun izseljeniškega fonda kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Pooblašča se minister za socialno politiko, da v smislu pobiranja brezposelnosti ustanovi fond v svrhu dajanja cenjenih posojil za gradbo delavskih stanovanj, in to po načelu, da se ta denar razdeli po pokrajinah v istem razmerju, v katerem se je zbral na osnovi pooblaščenja čl. 110. finančnega zakona za l. 1922./23. Posojila se smejo izdajati le v toliko, v kolikor ta denar ni neobhodno potreben za reorganizacijo posredovanja dela in dajanja neposredne pomoči brezposelnim delavcem.

Podrobne predpise o organizaciji posredovanja dela in dajanja neposredne pomoči brezposelnim delavcem, kakor tudi ob delitvi posojil za gradbo delavskih stanovanj, bo predpisal minister za socialno politiko po odobritvi ministrskega sveta in v sporazumu s finančnim odborom narodne skupščine s posebnim pravilnikom.

Pooblašča se minister za socialno politiko, da more odstopiti inventar dosedanjih državnih posredovalnic dela ustanovam, ki se bodo osnovala radi posredovanja dela na osnovi prejšnjega člena v istih krajih.

Čl. 119. zakona o zavarovanju delavcev se izpreminja in se glasi: Za izvrševanje zavarovanja delavcev po odredbah tega zakona se osnuje osrednji urad za zavarovanje delavcev in okrožni uradi za zavarovanje delavcev. Za zavarovanje delavcev se lahko osnujejo tudi posebne blagajne.

Nosilec zavarovanja za slučaj nesreče, onemoglosti, starosti in smrti za celokupno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev je osrednji urad za zavarovanje delavcev. Nosilci zavarovanja za slučaj bolezni so okrožni uradi za zavarovanje delavcev, če imajo dovoljno število članov, a za področje ostalih okrožnih uradov osrednji urad za zavarovanje delavcev.

Minister za socialno politiko se pooblašča, da s sporazumno s finančnim odborom narodne skupščine izvrši podrobno reorganizacijo zavarovanja v naznačeni smeri s posebno uredbo, s katero lahko spremeni predpise zakona o zavarovanju delavcev, v kolikor so v nasprotju z odredbami tega člena.

Čl. 22. zakona o zavarovanju delavcev se izpreminja in glasi: Vsa premična in nepremična imovina razrešenih nosilcev zavarovanja za slučaj bolezni preide v last nosilca zavarovanja za slučaj bolezni po tem zakonu. Način likvidacije odredi minister za socialno politiko.

Minister za socialno politiko se pooblašča, da izvrši volitev delegatov za glavno skupščino okrožnih uradov in osrednjega urada za zavarovanje delavcev po zakonu o zavarovanju delavcev, a more odložiti volitve, dokler se ne izvrše v ta namen potrebni ukrepi. Za ta čas se pooblašča minister za socialno politiko, da more nanovo postaviti člane ravnateljstev osrednjega urada in okrožnih uradov.

Določila za izvedbo varčevanja in izboljšanje drž. gospodarstva.

Obširne odbredbe v svrhu znižanja davkov. — Posojilo 500.000.000 Din za prometna sredstva. — Konsolidacija državnih dolgov.

Na predlog finančnega ministra bo odglašala narodna skupščina danes sledeča določila glede izvršitve potrebnih ukrepov za varčevanje in znižanje davkov:

Ustanavlja se državni odbor za racionalno izvedbo varčevanja v državni administraciji in državnem gospodarstvu. Ta odbor sestavlja predsednik in 22 članov sledeče: 14 narodnih poslancev, ki jih iz svoje srede odredi finančni odbor narodne skupščine in 8 oseb, ki se na predlog finančnega ministra postavljajo s kraljevim ukazom. Predsednik tega odbora je finančni minister.

Finančni minister se pooblašča, da po soglasnem pristanku ministrskega sveta in finančnega odbora narodne skupščine radi izvedbe varčevanja in dosega znižanja davkov, kakor tudi ureditve državnega gospodarstva in gospodarskega življenja v državi in obšernega dviga državnega gospodarstva po čl. 92. ustave podvzame in predpiše vse določbe, ki imajo za končni cilj znižanje posrednih in neposrednih davkov, kakor tudi samoupravnih dajatev, v duhu čl. 97. ustave in čl. 74. zakona o oblastni in okrajni samoupra-

vi in za ustvaritev potrebnih pogojev za uspešen razvoj državnega gospodarstva.

Pooblašča se finančni minister, da po soglasnem pristanku ministrskega sveta in v sporazumu s finančnim odborom narodne skupščine s uredbo reši vprašanje konsolidacije državnih dolgov.

Pooblašča se finančni minister, da emitira notranje dolgoročno investicijsko posojilo do najvišjega zneska 500 milijonov Din s tem, da se ves donos tega posojila uporabi za komunikacijske svrhe. Pogoji emisije in amortizacije posojila, višina emisijskega kurza in razporedba uporabe posojila predpiše z uredbo minister za finance na podlagi št. 94. ustave v sporazumu s finančnim odborom narodne skupščine.

Pooblašča se finančni minister, da lahko ob eventualnem zaključku posojila izloči iz proračuna za l. 1927.-28. posamezne investicijske izdatke v poseben adneks. Prihranke, ki bi se dosegli na ta način, je uporabiti za olajšanje državnih dajatev.

Izpremembe zakona o državnih uslužbencih.

PREVEDBA KRONSKIH VPOKOJENCEV NA DINARSKO.

Ministrski svet se pooblašča, da v soglasju s finančnim odborom narodne skupščine v smislu čl. 94. ustave z uredbo spremeni in dopolni določbe zakona o uradnikih in ostalih civilnih državnih nameščencih, zakona o državnem prometnem oseboju in zakona o ustroju armade in mornarice, kakor tudi uredbe o razvrstitvi in razporejanju uradnikov in drugih civilnih državnih uslužbencev ter državnega prometnega oseboja. Izpremembe in izpolnitve morajo biti v sledečih mejah: Prejemki državnih uradnikov in uslužbencev se morajo regulirati na osnovi dosedanje razdelitve, sorazmerno po važnosti in odgovornosti dela, ki ga uradnik vrši, kakor tudi po dobi njegovega službovanja. V proračunu odobreni krediti za te izdatke se ne smejo prekoračiti.

Odredbe o pokojninah se morajo izpremeniti in dopolniti tako, da se na eni strani prepreči neopravičeno obremenjevanje države, na drugi strani pa se popolnoma zadovolje oni državni uradniki in uslužbenci, ki so dopolnili službeno dobo ali ki so v državni službi postali nesposobni za nadaljnje delo in pridobivanje.

V tem pravcu se morajo izpremeniti in dopolniti odredbe, ki govore o pogojih, pod katerimi se pridobi pravica na pokojnino. Dalje o pogojih, pod katerimi more biti uradnik vpokojen in o času, ki tvori osnovo za odmero pokojnine.

Te izpremembe in spopolnitve se ne smejo nanašati na tiste državne uradnike in uslužbence, ki so bili upokojeni pred nastopom tega zakona v veljavo.

Disciplinarno postopanje se lahko spremeni in dopolni v toliko, da se pristojnost za disciplinarno sodišče lahko prenese na posebno disciplinarno sodišče, ki se bodo osnovala v posameznih resorih, a se za največje kazni ohrani kompetenca državnega sveta.

Služba državnega nameščenca ne sme prenehati drugače, kakor v slučajih, ki jih določa zakon, tako da se odredba čl. 234. zakona o uradnikih in ostalih državnih nameščencih glede upokojenja more uporabiti samo, kadar to nujno zahteva državna služba. Tozadevno odločbo mora ministrski svet utemeljiti. Pristojni resorni minister nosi za to osebno odgovornost. V slučajih, kadar je povod upokojitve slabost ali duševna ali fizična nesposobnost, ima finančni minister pravico, da po svojem preudarku odredi državno zdravniško komisijo.

Med budžetskim letom 1927-28 se ukinja sprejemanje uradnikov in drugih uslužbencev v državno službo, razen v slučajih povratka iz penzije v aktivno službo.

V izjemnih slučajih po predhodnem pismenem sklepu ministrskega sveta se more sprejeti v državno službo nov uradnik ali uslužbenec v slučajih nujne in neodločljive potrebe, ali le na podlagi pismene utemeljitve te potrebe in predloga resornega ministra v soglasju s finančnim ministrom.

V državno službo se, razen v slučajih reaktiviranja, ne morejo sprejemati v nobenem položaju penzionirani uradniki in uslužbenci, če so bili umirovljeni, predno so dopolnili celo število službenih let, ki ga zahteva zakon za polno pokojnino.

Ministrski svet se pooblašča, da na predlog finančnega ministra, a v sporazumu s finančnim odborom narodne skupščine na podlagi čl. 94. ustave osnuje pokojninski fond za otroke in vdove umrlih državnih uslužbencev. Gotovine fondov, ki so obstojali že v prejšnjih zakonih, naj služijo za bazo novega fonda.

Ministrski svet se pooblašča, da na predlog finančnega ministra med proračunskim letom z uredbo urodi prevedbo kronskih vpokojencev na dinarske pokojnine in vprašanje kongruentnih prejemkov dušnopastirskega duhovništva.

Vpokojeni, ki so bili vpokojeni, preden so dovršili 15 let efektivne službe, a na dan 1. septembra 1923 niso še dovršili 45 let sta-

rosti, izgube z dnem, ko stopi ta zakon v veljavo osebne in rodbinske draginjske doklade, razen ako so bili upokojeni radi bolezni.

Vprašanje državnih zvančnikov in služiteljev.

Z rešitvijo vprašanja državnih nameščenec, kakor jo je predlagal minister, bi bili najhujše prizadeti državni zvančniki in služitelji. Po prvotnem načrtu finančnega ministra bi vsi uslužbenci teh kategorij s 1. aprilom postali dnevničarji in izgubili vse ugodnosti, ki so si jih pridobili kot stalni državni nameščenci.

Tem nameram pa se je najodločneje uprl Jugoslovanski klub in njegovi zastopniki v ministrskem svetu. Po večdnevni pogajanjih in konferencah med našimi ministri in finančnim ministrom je prišlo končno do sporazuma, ki ga predstavlja tozadevni člen fin. zakona. SLS je s tem položaj zvančnikov in služiteljev v popolnem obsegu rešila. Tisti uslužbenci, ki nimajo še treh let državne službe, postanejo sicer dnevničarji, toda obenem se zanje ustanavlja starostno zavarovanje, da tudi v tem pogledu niso na slabšem. Zadevni člen finančnega zakona, sprejet 30. t. m. v narodni skupščini, se glasi:

Od dneva, ko stopi ta zakon v veljavo, se lahko posamezni državni uslužbenec neuradniških kategorij postavi kot dnevničarji v smislu čl. 130. zakona o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, razen državne policijske straže in policijskih agentov in detektivov ter zvančnikov finančne kontrole.

Tistim državnim uslužbencem, ki bodo na dan, ko stopi ta zakon v veljavo, v neuradniški kategoriji, a še nimajo treh let efektivne državne službe, preneha dotedanja služba, a lahko se obdrže v državni službi le kot dnevničarji v smislu člena 130. zakona o državnih uradnikih proti mesečni nagradi, ki jo bodo pristojni organi odredili.

Vsi proračunski krediti, ki so namenjeni za osebne izdatke za take državne uslužbence, se lahko uporabijo za plačilo njihove dnevničarske nagrade.

Ti uslužbenci se bodo zavarovali po predpisih zakona o zavarovanju delavcev, odnosno bratovskih skladnic, in to za slučaj bolezni, onemoglosti, starosti, smrti in nesreče. Državni prispevki za to zavarovanje se bodo izplačali iz proračunskih kreditov, ki so odobreni za pokojnine v dotičnem oddelku. Finančni minister bo predpisal pravilnik za izvršitev te odločbe.

POSOJILA AVTONOMNIH OBČIN.

Minister za trgovino in industrijo se pooblašča, da prizna obligacijskim posojilom mestnih občin z avtonomnim statutom značaj pupilarno varnih papirjev.

Gospodarski krogi cele države.

Ker se nekaj slovenske gospodarske aristokracije razburja radi nameravane demokratizacije naše Trgovske in obrtne zbornice, ki je le v interesu gospodarskih stanov in ki jo zato tudi vsi drugi gospodarski krogi pozdravljajo, je seveda za še vedno bujno fantazijo starine »Slov. narod« to že kar cela gospodarska revolucija, o kateri kolportira alarmantne vesti: gospodarski krogi vse države proti klerikalnemu nasilju nad ljubljansko zbornico — odmev protesta gospodarskih institucij Slovenije — solidarnost trgovcev, obrtnikov in industrijcev po vsej državi — velika zadrega klerikalcev itd. — V resnici pa se gospodarski krogi cele države razun tistih v Žerjavovskem tisku za to zadevo zmenijo kot za lanski sneg, pač pa vidimo, kako se izvenslovenski gospodarski krogi ravno zdaj pripravljajo na udar proti slovenskemu gospodarstvu, kateremu pojavu naj bi »Slov. narod« rajši posvetil potrebno pozornost. Velika zadrega klerikalcev, mučen vtis v klerikalnih vrstah, poparjenost v klerikalnem taboru, to so pa že itak tako vsakdanje in splošno znane prikazni, da je že res škoda črniti, ki ga »Jutro« in »Slov. Narod« vsak dan nad tem pretakata.

Beleške

△ Mnenje g. Radića. Po zadnji napovedi g. Radića pojde HSS sigurno v vlado in dobi neke važnejše resore, najbrže šume in rude, javna dela in prosveto. Kdaj se bo to zgodilo, o tem se g. Radić ni izjavil, pač pa je napovedal nove volitve najpozneje v šestih mesecih. Po njegovem mnenju je sicer tudi sedanja vlada dobra, a mora postati še boljša, to pa je mogoče le, če vstopi vanjo še HSS. Tako je rekel Zaratustra.

△ Ministrstvo za socialno likvidacijo. Zdaj se je spravilo »Jutro« še na socialno ministrstvo, na ministra Gosarja in njegov ekspoze, ki ga kratkoma označuje kot likvidacijo »socialnega skrbstva v naši državi« in pravi: »Kar je država storila pod prejšnjimi vladami v socialnem in humanitarnem oziru, se pod vladno klerikalno-radikalno koalicio odpravlja, in značilno je, da je pri pogrebu pri tem voditelj slovenskih krščanskih socialcev dr. Gosar.« — Da, značilno je to, da je voditelj krščanskih socialcev dr. Gosar prvi socialni minister, ki je pričel z likvidacijo popolnoma zgrešenega sistema socialnega

skrbstva, ki so ga etablrirali režimi, v katerih je sodelovala SDS. Kako se je »Jutro« nekda bahalo s socialnimi zakoni in ustanovami, ki da so delo SDS, ki so pa rodili potem popolnoma negativne rezultate; to je sistem, ki je tako urejen, da če da enemu kruha, je pa deset drugih za to lačnih. S tem popolnoma napačnim birokratičnim sistemom, ki več sam požre, kot pa socialno daje, je treba najprej pospraviti, in da se dr. Gosar hoče lotiti tega dela, to so mu celo opozicijski govorniki šteli v dobro.

Položaj na Kitajskem.

London, 30. marca. (Izv.) Med poveljstvi mednarodnih čet v Šanghaju je došlo do resnega trenja. Francoske čete so prešle pod angleško vrhovno poveljstvo, vendar nespornost umljanje ni poravnano. Japonska dela popolnoma na svojo pest, evakuira svoje državljane in pošilja ojačenja. Coolidge je izjavil, da smatra dosedanje ameriške brambne sile na Kitajskem za zadostne in da ni potrebno, da bi se poenotilo vrhovno poveljstvo mednarodnih čet na Kitajskem.

Glede Kuomintanga naglašajo poročila, da sta zmerina in ekstremna struja popolnoma edini v zahtevi, da se dosednji sistem pogodb odpravi.

Pariz, 30. marca. (Izv.) Zunanje ministrstvo demantira vesti o požaru in nemirih v šanghajskih francoskih koncesijah in naglašja, da ostane francoska politika na Kitajskem neizpremenjena.

v Tokio, 30. marca. (Izv.) Japonska vlada je sklenila, da za intervencije na Kitajskem ne bo uporabila svoje vojaške moči, temveč bo poskušala urediti vse spore mirnim diplomatičnim potom.

v Washington, 30. marca. (Izv.) Vlada je objavila, da bo ameriška armada na Kitajskem v vseh vprašanjih nastopala z drugimi inozemskimi posadkami.

v Moskva, 30. marca. (Izv.) Rykov je izjavil z ozirom na dogodka v Nankingu (kjer so Angleži bombardirali mesto), da se je resno bati za mir, ako bodo začeli na Kitajskem govoriti kanoni. To bi znalo privedi do resnih vojnih zapletljajev, katerih posledice bi imele mogočen vpliv ne samo na azijskem kontinentu temveč po celem svetu. Ako se bodo dogodki razvijali v sedanjem obsegu, potem se pa zaenkrat ni bati, da bi se kake vojne avanture dogajale na ruskem ozemlju. O rusko-angleških odnosih pa je izjavil, da pač ni nikočar, ki bi dvomil nad tem, da Chamberlain snuje močan protiruski blok, čeravno vse vodilne osebnosti to zanikajo.

v Hankau, 30. marca. (Izv.) Položaj za inozemce v Hankavu je postal nevzdržen. Skoro vsi angleški državljani so se naselili na obrežju, da bi mogli v slučaju nevarnosti mesto takoj zapustiti. Tudi ameriški konzul stanuje na obrežju. Zmerno krilo v Kuomintang in zunanji minister Cen imata vedno manj upliva. Angleške banke so zaprele svoje poslovalnice vsled pretiranih zahtev osebja. Noben komunizmu nasproten list ne sme izhajati.

Ponovna protiruska kampanja v Londonu.

London, 30. marca. (Izv.) Konservativni krogi so ponovno dvignili veliko kampanjo za pretrganje diplomatičnih odnosov z Rusijo. »Daily Mail« trdi, da ima angleška vlada dokaze za to, da so napade na Angleže in druge inozemce na Kitajskem povzročili boljševiški svetovalci kantonske vlade.

FAŠISTOVSKI TEROR V BOLGARIJI

Dunaj, 30. marca. Poslanca angleške Labourparty Wallhead in Greenfield sta se ustavila tu na svojem povratku iz Bolgarije. Poslanca sta častnikarjem izjavila, da izvajajo fašistovske organizacije v Bolgariji strašen teror. Položaj je nepopisen. Na stotine vdov in sirot po vsej Bolgariji priča o groznih zločinih fašizma. Svetu se mora povedati resnica o fašizmu in ustanoviti mogočno organizacijo za pobijanje fašizma.

UKINJENJE VOJAŠKE KONTROLE NAD OGRSKO.

v Pariz, 30. marca. (Izv.) Časopisje podarja, da sklep poslaniške konference glede ukinitve vojaške kontrole nad Ogrsko ni istoveten z ugotovitvijo, da je Ogrska vse svoje vojaške obveznosti izpolnila. Predvsem mora Ogrska izpolniti zahteve po znižanju oficerškega kora. Kar se tiče izdelave vojnega materiala, je dovoljeno Ogrski po trianonski pogodbi, da zgradi lastno tovarno za strelivo. Dela bodo končana do 15. maja, nakar bo kontrolna komisija podala svoje poročilo.

PRIMANJKLJAJ V ANGLEŠKEM DRŽAVNEM GOSPODARSTVU.

London, 30. marca. Strokovnjaki izjavljajo, da se zaključit tekoče angleško finančno leto, ki poteče dne 31. t. m., z deficitom do 85 milijonov funtov. Primanjkljaj bi bil še znatno večji, ako ne bi bili mnogo plačil odgodili do začetka novega računskega leta.

VILJEM NOČE V REPUBLIKANSKO NEMČIJO.

Berlin, 30. marca. »Hamburger Nachrichten« so pooblaščenec izjaviti, da se ne želi na bivši cesar Viljem ne njegova soproga in ne nameravata vrniti v Nemčijo, ker bi to nasprotovalo njunemu dostojanstvu in je ob danih razmerah sploh izključeno.

Kaj se godi doma

Redukcije in njihovo politično izrabljanje.

Maribor, 30. marca.

V torek je bil protestni shod nacionalističnih železničarjev v veliki dvorani Narodnega doma. Bil je dobro obiskan. Deloma stvarnemu razpravljanju, ki naj bi pokazalo, kje je redukcija potrebna, kje pa se ne sme izvajati, je sledilo več demagoških fraz, ki bi lahko izostale. Ako taka zborovanja niso stvarna, izgube ves svoj vpliv in se na njihove zahteve ter predloge gleda kot na politične in ne stanovske zahteve. Malo nerodno je bilo tudi to, da je »Slovenec« v tem oziru prinesel ravno dopolne poročilo iz Beograda, v katerem je bilo navedeno, da se bodo redukcije izvršile. Zato je moral g. Mohorko iskati druge reči, s katerimi se je mogel zopet pokazati kot bodoči kandidat. Enako kot on je zgolj iz političnih ozirov in namenov nastopil tudi g. Vilko Weigl, ki malo da ni predlagal zvišanja železniške tarife, samo da bo železniško ministvo aktivno.

Nacionalistični železničarji bi drugokrat gotovo bolj uspeli svojo organizacijo pokazati kot res stanovsko, ako bodo njihova zborovanja stvarna in objektivna, brez političnega izrabljanja. Tako pa si s takim kot je bilo zadnje, le škodujejo. SLS se je borila in bo dosledno vstrajala v boju, da se izpolnijo vse upravičene zahteve železničarjev, ki pa naj jo v tem delu podpirajo, ne pa sledijo hujšanju političnih agentov SDS.

Materinski dan v Šiški.

Nedeljska proslava, ki jo je priredila šišenska mladina v samostanskih dvorani, je bila gotovo ena najlepših prireditiv v ta namen. Dvorana je bila nabito polna. Mladina je dokazala, da pojmuje pomen Materinskega dne, kajti rezultat iztiranja in sploh cela igra je odražala globoko čustvenost in ljubezen, spremljane z neverjetno rutino. Nadvse očarujoče so igrali v Savinškovi igri Marjanček, Milica in Brkec; pa tudi ostali malčki niso zaostajali v dovršenem podajanju svojih vlog. Prav pestro sliko je nudil prizor ciganskega šatorišča v Pfeiferjevi spevolgri, ki se je tokrat prvič uprizorila. Dasi je igra vsebinsko težka, jo je v naslovni vlogi Istvančica komaj sedemletni Šilbarjev Mirko odigral tako, da smo se divili izredni nadarjenosti otroka. Gdčna Orehkova je podala vlogo Javane mlade ciganske matere zelo ganljivo in lahko s sigurnostjo trdimo, da je bila to ena njenih najlepših vlog.

J. N.

Zanimiv pustolovec.

Mariborska policija je dobila iz Züricha obvestilo, da je bil tam aretiran neki Fran Bardossy iz Prekmurja, pri katerem so dobili dva potna lista, glaseča se na imeni Eduard Zagar in Edmund Antončič. Aretiran je bil radi raznih pustolovščin. Zürška policija je napravila dober plem, kar spada Bardossy med najnabednejše naše pustolovske junake. Rojen je v Martijancih pri Mur. Soboti. Pridobil si je olikano in prijetno vedenje, znal se je postaviti v vsaki družbi. V Andrijevih je izmamil od nekega Lajoša Kovača 2000 Din in 500 dolarjev, češ da mu bo preskrbel potni list za Združene države. S tem denarjem je pobegnil koncem l. 1925. v Maribor ter začel veselo življenje. Predstavljal se je kot baron Ferenc von Vardossy iz Prekmurja ter dobil stike z različni mariborskimi krogi. Vedno ga je bilo videti v Veliki kavarni in Centralu. Nenadoma pa je iz Maribora izginil, z njim pa je odšel tudi sin mariborskega hišnega posestnika W. Odšla sta baje v London in za Bardossyja se dalje časa ni ničesar izvedelo, dokler ni naš konzulat v Parizu obvestil naše oblasti, da je tam neki učitelj Bardossy iz Prekmurja izmamil od dveh naših rojakov Zagarja in Antončiča potne liste in več tisoč frankov gotovine, češ, da bo dal potne liste vidirati ter pobegniti. Mariborsko okrožno sodišče bo zahtevalo izročitev Bardossyja in

mariborska porota bo zopet za en zanimiv proces bogatejša.

Dva nadebudna rekruta.

Zopet sta nastopila bratca Lojzek Cadež neke od Vrhnike in Anton, ki je baje iz Koroškega, pred ljubljansko sodišče, kjer sta že dobro znana. Obtožena sta bila, da sta vlomila lani poleti na glavnem kolodvoru v Ljubljani v plombiran železniški tovorni voz. Odprla sta ga, brkljala po njem, pa bilo je vse pretežko, kar bi bila rada odnesla. Toda obupala nista. Vlomila sta še v drugi voz. Tam jima je bila zapeljiva sreča na videz malo bolj mila. Našla sta vse polno finega manufakturnega blaga, usnja, preprog, čaja, riža, fig in cikori, rozin, slaščic in rožičev. Odprla sta več zabojev in si začela polniti žepa in usta. Ker pa sta postala preglasna — pila sta tudi konjak in rum — je prišel izza vogala v nočni senc vozov čuvaj. Pokukal je skozi špranjo — nekateri železniški vozovi so namreč še vedno »špranjasti« in je opazil v vozu sumljivo senco, ki se klanja in dviga nad težkim zabojem. In izvršil je svojo službo na ta način, da je vrata voza zapahnil. Nato je poklical policijo in ko je ta odprla vrata, sta se izmotala iz voza kar dva — Lojze in Anton. — Pri obravnavi sta priznala vlogo, rekla pa sta, da sta iskala le žito, ker se drugo blago težko proda, posebno brez nevarnosti. Rekla sta tudi, da sta oba potrjena k vojakom in sta se hotela vsaj za prvih šest mesecev skrbeti z živili in obleko, kar je tudi predpisano in po vojaških odredbah in potrebah zapovedano. Senat pa, ki te vojaške predpise sicer upošteva in spoštuje, tatvine in vlome pa četudi iz tega naslova, vse kaznuje, je obsodil oba bratca in sicer Antona na osem mesecev, Lojzeta pa na tri mesece težke ječe. In ko bosta prestala to preskušnjo sive uniforme z metlo, bosta šla v varnem spremstvu odslužiti vojake.

Ljubljanske komunalne vesti.

KOPALIŠČE NA SAVI.

Problem javnega kopališča v Ljubljani je bil vedno težak problem, s katerim se je morala mestna občina mnogo baviti. Kopališče v Kozelji je postalo sčasoma premajhno in tudi kopališče ob Ljubljani se ni obneslo. Mestna občina namerava letos oživitvoriti staro kopališče v Kozelji, obenem pa namerava že letošnje poletje prirediti zgradbo kopališča na Savi, ki je nazadnje tudi naravno kopališče za Ljubljano. Po sedanjih načrtih se bo nahajalo kopališče na Savi nižje črnuškega mostu. Kabine s kopališča na Ljubljani se prenese v kratkem na prostor ob Savi, določen za bodoče velikomestno kopališče Ljubljane.

NOV PARK.

Pa naj reče kdo, da Ljubljana ne napreduje! Cel nov park dobimo v kratkem. Mestna občina namerava namreč v prihodnjih dneh otvoriti park pod Rožnikom, na levi strani glavnega tivolskega drevoreda. Podaljšek Knafljeve ulice bo tvoril lep mlad drevored, ki so ga pred leti zasadili in ki je sedaj dorastel. Dela v parku so že skoro vsa končana, tako, da bodo imeli ljubljanski šetaleci zopet novo lepo šetališče.

MRTVAŠKA VEŽA NA POKOPALIŠČU.

Mestna občina se bavi z mislijo, da zgradi veliko mrtvaško vežo na pokopališču pri Sv. Križu. Mrtvaške veže odgovarjajo mnogo bolj modernim in higijenskim predpisom, kakor pa sedanje polaganje mrtvih na oder. Tradicija bo sicer sprva radi mrtvaške veže prizadeta, vendar pa se bodo ljudje sčasoma že privadili, zlasti ker ne bosta verski čut in pieteta prav nič kršena. Svet za mrtvaško vežo je na pokopališču že določen.

REGULACIJA GRADAŠČICE.

V smislu poravnave in sporazuma pri vodoopravi razpravi, ki se je vršila prejšnji teden, bo mestna občina regulirala Gradaščico v dolnjem

toku od trnovske cerkve do izliva v Ljubljano. Na novo bo zgrajen tudi takozvani Zalokarjev jez z zatvornicami. Enako bo temeljito popravljen most pri Trtnikovi hiši, tako da bo vendar enkrat izginila žalostna slika razdejanja, ki ga je povzročila od zadnji poplavi Gradaščica v Trnovem.

POPRAVILO BLEIWEISOVE CESTE.

Bleiweisova cesta, ki spada pod drž. upravo, je bila že dolgo predmet večnih pritožb Ljubljancev nad globokim blatom na njej in vzrok zapletenega spora med državo in mestno občino, kdo naj posamezne dele ceste in koridorje popravi. Sedaj se je k popravilu te ceste, ki ima eno najlepših leg v Ljubljani, odločila vendar le država, ki je dala cesto temeljito popraviti, osnažiti in posuti ter z valjarjem tlakovati. Cesta je dobila s tem na mah povsem drugo lice in postane gotovo Ljubljani v kras.

Slovenci v Italiji

Kerkavce.

Kakor posnemamo iz Škofjiskega lista tržaške Škofije št. 4. 1927, je č. g. Natal Silvani zopet prišel nazaj za župnika v Kerkavce ter je bil imenovan za dekana vstevši od 21. februarja t. l. Imel bo vsako nedeljo ob 10. uri slovensko in italijansko pridigo.

Obtožbe radi nedolžnih knjig.

V petek 25. t. m. se je vršila pred sodiščem v Ajdovščini razprava proti Josipini Turkmanovi iz Podkraja pri Vipavi, češ da je proti policijskim odredbam prodajala knjige »Goriške Matic«.

ce.« Italijanski učitelj v Podkraju je nekega dne dejal učencem, naj prinesejo v solo knjigo »Prvi korak«. Ko so jih prinesli, jim jih je zaplenil. Obenem pa jih je izpraševal, kje so knjige dobili. Ko so otroci izjavili, da so jih dobili od poverjenice »Goriške Matic« Turkmanove, so se karabinjerji nemudoma zglasili na njenem stanovanju in ji zaplenili vse knjige, ki jih je še imela. Povedati pa je morala tudi, komu je knjige že dala, in tudi tem so knjige zaplenili. Ona sama pa je bila ovadena sodniji. Pri razpravi se je ugotovilo, da je »Goriška Matica« pravilno priznana zadruga, ki sme imeti svoje poverjenike po deželi in da so bile vse knjige od oblasti že cenzurirane. Radi tega so jo oprostili z motivacijo, da ni zagrešila nobe, nega kaznjivega dejanja. Enako je razsodilo isto sodišče pred mesecem dni v razpravi proti Franu Zgurju iz Podrage in Premrujevima iz Sent Vida. Enako se je glasila tudi razsodba sodišča v Senožečah proti poverjeniku »Goriške Matic« iz Dolnje vasi. Istega dne se je vršila razprava tudi proti župniku iz Podkraja češ da prodaja brez potrebnega dovoljenja mesečnik za mladino »Jaselsce«, posebno pa radi tega, ker je dal nabiti v cerkvi listič, da se dobe pri njem »Jaselsce«. Bil je oproščen. Pred tedom pa je isto sodišče obsodilo dekana iz Križa in župnika iz Budanj radi nekega prestopka na 300 lir globe.

NE OPAŽATE,

da se Vam obleka ne prilaga? Menimo da — saj ste zelo nezadovoljni. Zato si dajte obleko vedno po meri izgotoviti pri trdku

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA

kjer si tudi izberete krasno blago in Vam bo vse prišlo pol ceneje.

Dnevne novice

★ 70 letnica dr. Vinka Gregoriča. Dne 1. aprila 1927 praznuje gospod primarij in bivši predsednik zdravniške zbornice za Slovenijo dr. Vinko Gregorič 70 letnico svojega rojstva. Z ozirom na velike zasluge, ki si jih je pridobil jubilar tekom dolgih decenij za ves zdravniški stan, sklicuje zdravniška zbornica za Slovenijo slavnostno izredno skupščino na dan 3. aprila 1927 ob 11 v slavnostni dvorani vseučilišča v Ljubljani. — Dnevni red skupščine je predlog dr. Defranceschija in tovarišev, da naj se jubilar dr. Gregorič imenuje za častnega predsednika zdravniške zbornice.

★ Sestanek naših kirurgov. 3. jugoslovanski sestanek za operativno medicino se bo vršil v Beogradu v začetku julija t. l. Glavna temata: 1. O zdravljenju ran. 2. a) O patogenezi in zdravljenju tkzv. periferne karcinoma; b) Karcinom kot socialna bolezen pri našem narodu. 3. Predlogi za ustanovitev stalnega jugosl. kirurškega društva. Gg. zdravniki naj svoja predavanja in referate pošljejo najpozneje do konca aprila pripravljalnemu odboru, da bo mogel pravočasno izdelati definitivni program. Naslov: prof. dr. Milivoj Kostić, kirurška klinika, splošna drž. bolnica, Beograd.

★ Kdor trka, se mu odpre. Kronske penzionist nam piše: Najbolj pereče socialno vprašanje v naši državi je vsekakor preveč kronskih pokojnin v dinarske. Danes čivkajo že vrabci na strehi, da smo kronski vpokojenci največji reveži, siromaki nad siromaki. Leto in leta zahtevamo prevedbo v dinarje. Ali PP-in RR-režim ni imel za nas trohe socialnega in moralnega čuta, naših prošenj ni maral uslišati, naše bede ni hotel videti. S kronsko pokojnino se komaj krije najskromnejša hrana in stanovanje. Za obleko in obutev nam ne ostaja nič. Da smo z obleko in perilom prav pri koncu, vemo in čutimo najbolje sami. Skoraj ne moremo več med ljudi. Zato smo od srca hvaležni poslancem in ministrom SLS, da neprestano trkajo pri odločitvah faktorijih za dosego dinarskih pokojnin. Na ponovno drezanje vrlih naših poslancev in ministrov je,

kakor poročajo iz Beograda, vlada sklenila, da bo dobila potrebna sredstva v ta tako nujen namen. SDS se ni vsa dolga leta zganila za kronske siromake. Poslanci in ministri SLS so pa v enem dobrem mesecu dosegli, da nam bo mogoče človeka vredno življenje živeti. Čast in hvala poslancu Zebotu in ministru dr. Gosarju!

★ Iz rudarske službe. Vpokojen je na lastno prošnjo rudarski upravni ravnatelj gosp. Lojze Dular pri rudarskem glavarstvu za Slovenijo v Ljubljani.

★ Umrl je v Lescah v torek 29. marca t. l. dopolne najstarejši mož v leski fari g. Janez Walland, stari Jurglj. Dočakal je visoko starost 87 let. Bil je prava kmetijska korenina. V adventu je še hodil vsak dan k sv. maši. Pokopali ga bodo v četrtek dopoldne. Naj v miru počiva!

★ Nemški rentniki. Pokojninski zavodi v Nemčiji so, kakor znano, ob prevratu ustavili rente zavarovancem, ki so bili pri njih zavarovani še pred vojno in ki zdaj bivajo v naši državi. Ukinila so se izplačila z utemeljitvijo, da ti zavarovanci bivajo v inozemstvu prostovoljno. Prizadeti zavarovanci so dokazali, da je njihovo bivanje v naši državi prisiljeno, ker nemška oblastva zavračajo prošnje za preseleitev v Nemčijo. Vendar tudi to ni nič zaleglo. Poteklo bo še nekaj časa, da se sklene trgovinska pogodba med našo državo in Nemčijo, v kateri se bo dalo to vprašanje ureaiti v prilog našim nemškim rentnikom. Da bi se doletel olajšal njihov položaj, je minister dr. Gosar po našem konzulu v Düsseldorfu pri nemških pokojninskih zavodih podvzel korake, da se rente izplačujejo vsaj začasno, vsekakor pa vsem tistim zavarovancem, ki morejo dokazati, da so bili pripravljeni preseliti se v Nemčijo, a so jih nemška oblastva zavrnila.

★ Kaj bo z Beljem? Kakor poročajo listi, je vlada odposlala nedavno v Belje posebno komisijo, z nalogo, da preišče rentabilnost vseh ustanov tega državnega podjetja in da poda svoje mnenje, kaj bi bilo najbolje storiti. Komisija si je doslej ogledala obe generalni

J. Šedivy:

Mednarodne dijaške zveze.

Čim bolj napreduje omika in čim bolj se svet prepleta z železničnimi tiri, s telegrafskimi in telefonskimi žicami ter s prometnimi črtami paroplovnih in letalskih družb, tembolj so posamezni narodi in države navezani drug na drugega. Kdor se v naši dobi radija obdaja s kitajskim zidom, je zapisan smrti. Vse, kar je zdravega in sposobnega za življenje, prejema od drugod dobre vplive in skuša vplivati na svojo okolico. Če velja to za vsako organizacijo, ki hoče vplivati na ves narod, je še tem privednejše, ako iščejo mednarodnih stikov dijaške organizacije; saj je dijaštvo tista žila, ki dovaja v narodno življenje vedno nove soke.

Mednarodne dijaške organizacije imajo razne cilje. Pri nekaterih prevladujejo stanovski in socialni, pri drugih politični oziroma nobena pa ne more mimo vere, da ne bi zavzela do nje svojega stališča vsaj v dejanju, če že ne v pravilih.

I.

Mednarodna dijaška konfederacija (Confédération internationale des étudiants, skrajšano C. I. E.) je navidez samo stanovska in socialna dijaška centrala, v resnici pa združuje svobodnomiselno dijaštvo. Izdaja letno poročilo, ki poroča o počitniških vseučil-

lišnih tečajih ter o dijaškem tisku. Pri Društvu narodov dela v komisiji za duševno sodelovanje na to, da bi diplome imele povsod veljavo. Pripravlja veliko mednarodno dijaško zdravilišče v Švici in eno pozneje ob Jadranskem morju v Jugoslaviji. Velike uspehe je dosegla pri dijaških potovanjih. Lansko leto je omogočila veliko počitniško potovanje južnoafriških dijakov v Evropo. V polnem obsegu so se posrečila lanskoletna potovanja ranih manjših skupin ameriških dijakov v Evropo. C. I. E. je ta potovanja ne samo finančno podprla, temveč je tudi poskrbela pri evropskih vladah in vele mestih vozne olajšave in deloma brezplačno stanovanje in hrano. Ker so Amerikanci na potovanju zelo površni in zato odneso čisto popolnoma napačno mnenje o Evropi, zato jim je Mednarodna dijaška konfederacija dala tudi vodnike. Vso pozornost je C. I. E. obrnila predvsem temu, da dobijo ameriški dijaki čim ugodnejše vtise o zapadnoevropskih velešilih. Za Anglijo, Francijo in Italijo je pač velikega pomena, kako mnenje vlada o njih med ameriškim dijaštvom. Čim ugodnejša je sodba o njih, tembolj lahko upajo, da bo Amerika popustljivejša pri izterjavanju dolgogov, ko pride ta dijaški naraščaj do odločilne besede v javnem življenju. Sploh je ta mednarodna dijaška organizacija orodje zapadnoevropskih velešilih in svobodozidarskih lož. Predstavniki dijaštva malih držav morajo delati tako, kakor žele zastopniki dijaštva velešilih. Značilno je, da nemško dijaštvo ni bilo

sprejeto v C. I. E., kakor tudi Nemčija ni bila član Društva narodov. Komaj pa je Nemčija postala ravnopravni člen Društva narodov in so se spremenile evropske politične razmere, pa se že kaže dobra volja, da se omogoči tudi nemškemu svobodnomiselnemu dijaštvu vstop v C. I. E.

Značilno je, da dijaštvo ni zastopano v Mednarodni dijaški konfederaciji po narodnostih, temveč po državah, ker se na ta način zagotavlja dijaštvu velesil večji vpliv. Bre pomembno ni tudi dejstvo, da ima inozemski odsek Mednarodne dijaške konfederacije svoje središče v Londonu. Inozemski odsek organizira mednarodna dijaška potovanja in daje državnim dijaškim zvezam informacije ter zahteva od njih poročila. Na ta način se nehoti širi znanje angleškega jezika, spretni Angleži pa tudi poskrbe, da so mednarodni dijaški izleti v korist angleški propagandi.

Drugo sredstvo, ki more izvrstno služiti propagandi, je v francoskih rokah. Športni odsek ima namreč svoje središče v Parizu. Šport in športni časopisi čim dalje bolj izpodirajo med mladino študij, leposlovne in znanstvene knjige. Zato je velike važnosti, kje se nahaja središče dijaškega športnega gibanja, ker se s pomočjo športa lahko vpliva na mlade duše.

Kakor ima v Mali antanti Češkoslovaška glavno besedo in kakor Češkoslovaško zapadne velesile zelo čislajo in upoštevajo, tako mora tudi v tej politični dijaški tvorbi dobiti

čsl. dijaštvo ugledno mesto. V Pragi, v velškanskem Akademskem domu, ki je pravzaprav last kat. dijaštva, a se ga je svobodnomiselno dijaštvo po prevaru na čuden način polastilo, je sedež mednarodnega dijaškega muzeja, kamor morajo vse državne dijaške organizacije pošiljati stvari, ki se tičejo dijaškega življenja.

Mednarodna dijaška organizacija je nastala novembra l. 1919. v Straßburgu. Osnovani so jo zastopniki češkoslovaškega, francoskega in belgijskega dijaštva. Sedaj ima nad 500.000 članov, ki so združeni v dijaških zvezah 28 držav. Redni člani so državne dijaške zveze Anglije, Škotske, Španije, Francije, Italije, Jugoslavije, Bolgarije, Romunije, Madžarske, Češkoslovaške, Poljske, Litve, Estonije, Finske, Švedske, Norveške, Danske, Luskemburške, Švice, Južne Amerike in Turčije. Irredni člani so državne dijaške zveze Holandije, Gruzije, Hon Konga, Nove Zelandije in organizaciji ruskih in ukrajinskih dijakov v Pragi. V novejšem času so se prilegale za sprejem državne dijaške zveze Grčije, Južne Amerike in Zedinjenih držav.

Prvi kongres se je vršil l. 1920. v Bruslju, lanski pa v Pragi. Udeležilo se ga je nekoliko stotin inozemskega dijaštva. Pri tej priliki je prišlo do mučnega prizora, ko so zahtevali nekateri katoliškomisleči inozemski delegati, ki niso vedeli, da je to svobodnomiselna organizacija, da se naj udeležijo kongresa tudi Centrala kat. čsl. dijaštva. Vodstvo kongresa je seveda to odbilo, kat. čsl. dijaštvo

upravi v Kneževu, ribarsko centralo v Apalnu, sladkorno tovarno v Branjevem Vrh, centralno mlekarstvo v Bijelem Manastiru in tjakaj spadajoče šumsko okrožje, a bo imela še dosti dela, predno obide in prouči vse naprave tega ogromnega posestva bivšega nadvojvode Friedricha. Kakor znano, je bilo Belje pod državno upravo doslej le pasivno, in zato je bil tudi že opetovano stavljen predlog, naj bi država to domeno dala v najem. Zdi se, da je delo rešene komisije s tem vprašanjem v zvezi.

★ **Amerikanska podpora za poplavljeni siromašne delavske družine**, ki jih je po nalogu ameriške S. N. P. Jednotne imela razdeliti Združena banka v Ljubljani, Aleksandrova c. 5, je razdeljena. Od 618 prošelj se je moglo vpoštevati le 76 prosilcev.

★ **Vsem župnim uradom lavantinske škofije**. Zveza slovenskih vojakov obvešča vse župne urade, ki so dobili okrožnice za nabiranje darov in prijave prijavljenec, ki bodo posetili slavnost odkritja spominske plošče padlim vojakom v Petrovčah na dan 26. maja, da se rok za prijavitev udeležencev podaljša do 20. aprila 1927, kakor tudi darovi cerkvenih zbirk, katerih župnije niso mogle iz katerihkoli vzrokov nabirati dne 19. marca, da lahko to storijo naknadno do 20. aprila 1927. Nobena župnja naj ne izostane. Za došle darove se najlepše zahvaljujemo, ker se je že precej župnij odzvalo naši prošnji.

★ **Osebnosti s pošte**. Poštna uradnika ljubljanske glavne pošte Ivan Zadnik v paketnem oddelku in pa Anton Bučar v pismonoskem oddelku sta nastopila daljši dopust. Dopolnila sta 35 letno službeno dobo ter stopita po dovršenem dopustu v stalen pokoj.

★ **Spremembe v poštne ministru**. Dosedanji pomočnik glavnega ravnatelja poštne in brzojavne ministru dr. Zelko Horvat je imenovan za ravnatelja podružnice poštne hranilnice v Zagrebu. Ravnatelj podružnice poštne hranilnice v Zagrebu g. Stefan Dekanič je vpokojen. Za pomočnika glavnega ravnatelja poštne in brzojavne ministru je imenovan dosedanji načelnik običnega oddelka poštne in brzojavne ministru dr. Dragotin Frank. Za načelnika običnega oddelka je pa imenovan dosedanji nadzornik poštne in brz. ministru Živojin Paunović. Vpokojen je ravnatelj poštne in brzojavne ministru v Splitu Čop.

★ **O jugoslovanski armadi prinaša berlinska »Germania«** zelo simpatično pisan članek. Članek — Th. v. P. — je bil pred dvema letoma gost naše garnizije v Skoplju in je prepotoval vsu Južno Srbijo. Z velikim priznanjem piše o izrednih vojaških vrlinah jugoslovanskih narodov, posebno Srbov in naglašuje izvrstno izobrazbo in službeno vnemo našega častništva. S takim vojaštvom, pravi Th. v. P., nobena armada na svetu ne bi izlaha obračunala.

★ **Odlikovanje**. Detektiva na Jesenicah g. Petra Ketteja je odlikoval romunski kralj Ferdinand I. z zlato kolajno I. raz. za zvesto in vestno službovanje povodom bivanja članov romunske kraljevske rodbine na Bledu.

★ **Oblastne kontrole**. Glavna kontrola je razpisala natečaj za računsko pregledovalce (»računoizpitač«) pri obl. kontrolah. Glavna kontrola bo postavila pri vsaki oblastni kontroli po dva računsko pregledovalca, ki se bodo plačali iz oblastnih proračunov. Imeti morajo kvalifikacijo računskih pregledovalcev glavne kontrole, ker bodo imeli njihov čin in plačo. Kandidati morajo predložiti svoje prošnje s potrebnimi dokumenti najkasneje do 10. aprila t. l. ter morajo v njih označiti oblast, na katero reflektirajo.

★ **Škofovska konferenca v Zagrebu**. Te dni se je v Zagrebu vršila konferenca škofov, katere sta se poleg nadškofa Bauerja udele-

žila splitski škof Bonifacij, djakovaški škof Akšamović. Razprajali so o raznih tekočih vprašanjih, zlasti glede akcije starokatolikov.

★ **Evharistični kongres v Vinkovcih**. V Vinkovcih se je osnoval poseben odbor meščanov, ki je prevzel vso skrb za organizacijo letošnjega evharističnega kongresa. S kongresom bo združena proslava 150letnice vinkovske cerkve sv. Ivana Nepomuka. Kongres bo 15. in 16. maja. Udeležili se ga bodo tudi zagrebški nadškof dr. Bauer, sajarevski nadškof dr. Šarić in djakovski škof dr. Akšamović.

★ **Kostov v Zagrebu**. Snoči je imel v Zagrebu predavanje znani bolgarski publicist Deni Kostov, ki je prišel v Zagreb na povabilo časnikarskega društva. Predaval je o zblizanju Jugoslovancov. Kostov je bil poslanec zemljoradniške stranke in pristaš Stambolijskega.

★ **Osješki občinski svet bo razpuščen**. Zagrebški listi poročajo, da bo osješki občinski svet v kratkem razpuščen in da se bodo razpisale nove volitve.

★ **Zgodovinska proslava v Splitu**. Za l. 1928. pripravljajo v Splitu veliko zgodovinsko proslavo tisočletnice splitskega cerkvenega sabora. Obenem se bo odkril spomenik škofu Grgrurju Ninskemu.

★ **Požar v tovarni**. V tvornici »Sufid« v Dugem ratu pri Omišlju je izbruhnil požar, ki se je zelo hitro razširil. Gasilec iz Splita se je z največjim trudom posrečilo požar omejiti. Škoda znaša nad 200.000 Din.

★ **Vinogradnike in sadjarje**, ki žele letos v večji množini pritiči oz. nadaljevati s konzerviranjem brezalkoholnih sadnih in grozdni sokov, prosi »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani, da ji to pravočasno sporoče, da se morejo priprave izvršiti pred sezono.

★ **Podpornemu društvu slepih**, Ljubljana, Wolfova ulica 12, so darovali: gg. I. Korbar 20 Din, Kolenc I. 10 Din, Suša V. 10 Din, Drofenik I. 10 Din, Purkart I. 10 Din, Veber I. 10 dinarjev, vsi v Zagorju ob Savi; Drev F. 10, Sušnik Franjo 10 Din, Hlastan I. 10 Din, vsi v Trbovljah. — Vsem darovalcem najiskrenejša hvala! Odbor.

★ **Prva hrvatska štedionica podružnica Ljubljana** javlja s tem, da se s 1. julijem 1927 zniža za ¼ % (pol od sto) dosedanja obrestna mera za vloge na hranilne knjižice št. 48, 69, 127, 128, 193, 196, 198, 200, 201, 202, 203, 223, 269, 274, 278, 357, 358, 359, 366, 367, 375, 379, 385, 392, 394, 398, 408, 419, 422, 437, 456, 463, 470, 471, 478, 481, 499, 505, 509, 516, 528, 546, 554, 579, 585, 586, 596, 597, 656, 693, 696, 716, 723, 728, 731, 732, 733, 752, 756, 760, 780, 787, 789, 804, 813, 831, 822, 830, 850, 869, 870, 873, 880, 900, 934, 947, 953, 977, 987, 1018, 1037, 1053, 1057, 1068, 1091, 1095, 1097, 1117, 1122, 1139, 1166, 1171, 1183, 1186, 1195, 1196, 1199, 1200, 1230, 1233, 1238, 1264, 1265, 1281, 1340, 1347, 1360, 1361, 1379, 1380, 1381, 1401, 1404, 1406, 1407, 1408, 1416, 1419, 1421, 1424, 1426, 1428, 1431, 1433, 1435, 1436, 1439, 1440, 1441, 1442, 1446, 1447, 1448, 1449, 1450, 1455, 1463, 1466, 1467, 1468, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1478, 1479, 1482, 1489, 1490, 1494, 1496, 1497, 1498, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1508, 1522, 1523, 1525, 1526, 1528, 1529, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1549, 1553, 1555, 1559, 1560, 1567, 1568, 1569, 1574, 1583, 1596, 1597, 1598, 1600, 1601, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607.

★ **Ob pričenojemo se posopnenju krvnih celi** navaja raba naravne »Franz-Josef« grenčice k rednemu odvajanju, zmanjša visoki pritisk krvi in poveča odpornost. Mojstri v zdravilstvu hvalijo staro-preizkušeno »Franz-Josef« vodo, ker zanesljivo in milo odstranjuje zastajanja v kanalu želodčnega čreva in lenivo prebavo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **Klobuki zadnje mode vseh vrst in barv**, Borsalino, Habig, Pichler itd. Samo dobro in soliano blago. P. Magdič, Ljubljana.

★ **ITO** — zobna pasta najboljša.

★ **Angleške prevode in iz drugih tujih jezikov ali v te oskrbi ceno in hitro**: dr. Ivan Černe, Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva 6, poslopje Ljudske posojilnice.

★ **Ribiške priprave, orožje in streljivo**, lovske potrebščine ter vsa popravila pri puškarju F. K. Kaiser, Ljubljana.

Ljubljana

© **Orli**, točka članov na akademiji JOZ 3. aprila v Unionu, hoče povedati, da so Orli. Pa ne samo to. Tudi kaj so. Ne zastarela forma, temveč mladina — življenje! To so štirje stavki, naslovi skupinam teh gibov: Mi smo mladi v jutru. Mi smo delavci na delu. Mi se klanjamo Nevidnemu. Da, mi Orli! — Pri akademiji sodeluje godba dravske divizije pod osebnim vodstvom višjega kapelnika g. dr. Čerina.

© **Za veliki slavnostni koncert**, ki bo v soboto zvečer v Unionu v korist fondu za spomeni k pokojnemu kralju Petro I., so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni. Kdor je še nima, naj si jo takoj nabavi. Razprodane morajo biti vse vstopnice, dvorana mora biti polna. To dolguje Ljubljana nele velikodušni iniciativnosti Francoskega instituta, ki priredi koncert, marveč tudi plemenitemu namenu. Program koncerta zagotavlja prvovrstne umetniške užitke. Odelujejo: znamenita zagrebška umetniška dvojica Maja de Strozzi — Bela Pečič, violonist Karel Rumpel in pianist Marijan Lipovšek. Slavnostni govor bo imel profesor francosčine na ljubljanskem vseučilišču g. R. Martel.

© **Kralj Oidipus na ljubljanskem odru**. Ponovno opozarjamo na predstavo »Kralja Oidipa«, ki jo priredijo višješolci I. drž. gimn. v soboto, dne 2. aprila ob 15 in v torek, dne 5. aprila v dramskem gledališču. Pobuda za predstavo je izšla iz dijaških vrst in ves ogromen trud, ki je zvezan z uprizoritvijo te krasne, a tudi težke tragedije, so si naložili na svoje rame dijak sami. Zato je prav, da naša javnost pokaže zanimanje za njihovo delo, kateremu so posvetili vse svoje proste ure zadnjih mesecev, zakaj »Kralj Oidipus«, ki ga igrajo dandanes po svetovnih odrih, zahteva največje poštrevnosti in neumornega dela. Kakor smo že poročali, je partije, ki jih je pel grški koros, prav spretno uglasbil g. dr. Kimovec, režijo pa vodi član narodnega gledališča g. Fr. Lipah. Predstave se udeležijo tudi prav mnogo profesorjev in dijakov iz knegoškofijskega zavoda v Št. Vidu in nič manj iz Kranja, pa tudi iz drugih krajev. Dijaki trdno pričakujejo, da bodo tudi Ljubljančani pokazali razumevanje za njihova stremjenja. Predprodaja vstopnic se vrši pri dnevni gledališki blagajni vsak dan od 10 do pol 13 in popoldne od 15 do 17.

© **XIV. Prosvetni večer** bo v petek 1. aprila ob 8 zvečer v Ljudskem domu. Na sporedu je predavanje: Kristusovo trpljenje v zgodovini umetnosti. Predava g. dr. V. Rožman, vseučiliški profesor. Predavanje je času primerno in opremljeno s krasnimi koloriranimi slikami. Zastopani so slikarji umetniki raznih narodov in šol. Tudi naše slovensko slikarstvo je uvrščeno med to predavanje.

© **Slovensko glasbeno društvo Ljubljana** ima danes zvečer ob osmih skupno pevsko vajo. Vsi in točno! — Pečovodja.

© **Elizabetna konferenca** pri sv. Petru ima dne 31. marca ob 5 popoldne važno sejo.

© **Imenik v svetovni vojni padlih šentpeterjanov** se nahaja od danes naprej do ponedeljka razporejen v šentpeterskem župnišču pri g. Poldetu Zupančiču na cerkve-

nih vratih župne cerkve sv. Petra. Prosimo svoje padlih tovarišev, da si ta imenik ogledajo in da eventualne pomote nemudoma javijo.

© **Razstava na Tehniški srednji šoli** se odpre danes ob 15. Odprta bo do nedelje vsak dan od 10 do 12 in od 15 do 17. Razstavljena so dela abiturientov gradbene srednje šole iz stavbarstva, arhitekture, stavne mehanike in dekorativnega risanja. Vstopnine ni nobene. Vse občinstvo je vabljen na obisk.

© **Društveni sestanek »Svete vojske«** in dramatičnega odseka se vrši danes ob 20 v glasbeni sobi moškega učiteljskega. Dnevni red: 1. Drugi del predavanja s skriptičnimi slikami. — Predava g. J. Lindič. 2. M. K.: Odlomki iz zavrženega dnevnika. Recitira gđ. Rovanova. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za treznostni pokret in si hoče ogledati zanimive in lepe skriptične slike. Vstopnine ni!

© **Za povečanje tiskarskega podjetja v poslopju poštnega ravnateljstva v Ljubljani**. V pritličju tega poslopja se že nekaj dni vrše popravila sob, ki imajo služiti za tiskarske prostore. Število strojev se bo znatno povečalo, saj se bodo v Ljubljani tiskale poštne tiskovine za vsa poštna ravnateljstva naše države. Sedanje tiskarske osebe se bo primerno pomnožilo, ker bi sicer ne moglo zmagovati naraslega dela.

© **Novost za Ljubljano** bo slovesen zaključek I. strokovne šole pomočniškega zbora brivcev, frizerjev in lasničarjev za Slovenijo, združen z velikim oglednim friziranjem v nedeljo dne 3. aprila t. l. Podrobno na lepkih. Vabimo na obisk.

© **Krače** v delikateso Janc, Zidovska 1. dospela.

© **Nova trgovina**. Opozarjamo na današnji inšertat. Nežike Perko, ki odpre jutri dne 1. aprila v Florijanski ulici št. 11 trgovino s čevlji. Več glej inšertat!

© **Samolasten eksekutor**. V kuhinjo gospe K. v Gosposki ulici je prilomastil hlapec France T., ki prodaja premož v vrelah po ulicah, in zaplenil gospej dva velika lonca, vredna 50 Din. V kuhinji se je nahajal le 16-letni sin Lojze, ki pa se ni upal črtniti ne besede iz bojazni, da ga ne bi France pretepel. Na ovadbo lastnice je stražnik Franceta aretirat, ta pa je na policiji povedal, da mu je gospa še dolžna 50 Din za prodano vrečo premož in da mu jih noče plačati. Lonca sta bila gospodinjji vrnjena, Franceta pa bodo na sodišču podučili, da se njegovo dejanje kvalificira za tatvino.

© **Dva potnika po svetu**. Neki Anton S., drugače miren in pošten človek, se je zdel stražniku sumljiv. »Hop, Cefizelj, te že imam! si je mislil in brž ga je odvedel na policijo. Tu je Anton povedal svojo življenjsko usodo. Naš državljan je in išče v Ljubljani primerne službe. Po vsem svetu je že bil. V cirkusu Kludsky je nastopal kot plesalec na vrvi, v drugem cirkusu kot spreten jahač na čilem arabskem konjčku! to je bilo aplavzal Nato pri filmu, — ne, tam ni bilo aplavza, no in nazadnje ga je le premagalo domotožje in želja po miru. Vrnil se je v domovino in išče tu službe. Na policiji so mu verjeli in ga izpustili, ker so zvedeli, da je baže vse to res in da je Anton, ki je vseh umetnosti več, že dobil službo. — Bolj sumljiv je bil drugi, Fito Vasilje mu je baže ime in iz Rumunije da je doma, kamor bi se rad povrnil, in ker ne gre drugače, hoče peš skozi Jugoslavijo. Nak, ne boš, pravijo naše oblasti, imamo že domačih potepuhov dovolj in so ga vrnile že v drugo tja, od koder je prišel, namreč v Italijo, ki pa romunskemu zavezniku prav nič ne ugaja. V tretje gre rado, si je mislil, toda zopet so ga ujeli in ga z večernim vlakom prepeljali na Rakek.

pa je kljub temu imelo sestanke s katoliškimi mislečimi delegati.

II.

Mednarodna vsenčistična federacija za Društvo narodov (Fédération universitaire internationale pour la S. d. N., skrajšano: F. U. I.) ima svoje središče v Parizu. Osnovana se je l. 1924. in sicer v Pragi. Češkoslovaškemu dijaštvu gre zasluga, da se je osnovala ta mednarodna dijaška organizacija. Združuje nar. dne visokošolske skupine, ki proučujejo vprašanja Društva narodov in širijo misel Društva narodov med ljudstvom. Dosedaj so prijavljene skupine iz 24 držav in sicer iz Španije, Portugalske, Francije, Italije, Anglije, Nemčije, Belgije, Luksemburške, Švice, Danske, Švedske, Norveške, Finske, Estonije, Poljske, Češkoslovaške, Avstrije, Madžarske, Romunije, Bolgarije, Jugoslavije, Grčije, Japonske in Zedinjenih držav. Federacija ima svoj letni občni zbor v Zenevi.

III.

Tudi Judi imajo svojo mednarodno organizacijo, ki se imenuje **Svetovna zveza judovskih dijakov** (Union mondiale des étudiants juifs — World Union of Jewish students). Ta zveza se bori za popolno enakopravnost Judov na univerzah. Judovske dijake, ki morajo zapustiti svojo državo, podpira z denarjem ter jim omogoči na svoje stroške študij v drugi državi. Svetovna judovska dijaška zveza je obenem narodna organizacija. Posebno pozornost posveča judovski znanosti. Knjižnica judovske univerze v Jeruzalemu je nedavno poklonila 7000 znanstvenih knjig. L. 1925. je ob priliki otvoritve judovske univerze v

Jeruzalemu organizirala izlet judovskega dijaštva v Palestino in dala v ta namen velike podpore. Sedaj zbira denar za judovski dijaški dom na Oljski gori.

Osnovana se je ta zveza l. 1924. v Antwerpen. Združuje 30.000 judovskih visokošolcev iz 19 držav. Glavno tajništvo je na Dunaju. Tajništvo v Londonu si posebno prizadeva zbirati denarne prispevke bogatih angleških in ameriških judovskih veletrgovarjev in veletrgovcev. Predsednik enajstčlanskega predsedništva je znani profesor dr. Einstein, upravni odbor pa ima 8 članov.

IV.

Angleške in ameriške žene z visokošolsko izobrazbo so l. 1920. osnoval v Londonu **Mednarodno zvezo žen z visokošolsko izobrazbo** (International Federation of university Women, Fédération internationale des femmes universitaires). Predsednica je sedaj docenka dr. Ellen Gleditsch iz Osla. Junija l. l. je štela 29.000 članic v 19 državah. Člani te mednarodne ženske zveze morejo biti samo narodne zveze žen z visokošolsko izobrazbo, toda iz vsake države samo ena. Ta mednarodna zveza se bori za popolno enakopravnost žen v vseh političnih, finančnih, trgovskih, obrtnih, industrijskih, znanstvenih in sodnih službah. Zahteva popravilo učnih knjig, posebno zgodovinskih, v korist ženskega spola. Znam, ki se po dovršenih vseučilišnih studijah hočejo dalje izobraževati, nudi po možnosti podpore. V ta namen zbira posebni fond, ki bi naj znašal milijon dolarjev. Zavažno nalogo smatra vzdrževanje mednarodnih klubov za žene z vseučiliščno

izobrazbo op večjih mestih. Jugoslavija še dosedaj ni zastopana v tej ženski zvezi.

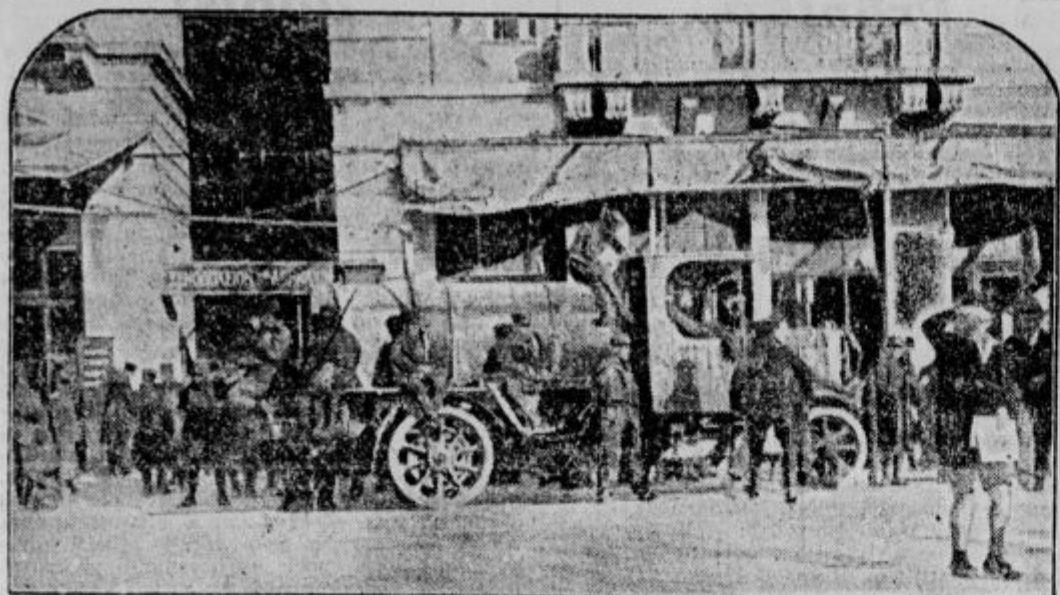
V.

Najstarejša dijaška mednarodna organizacija je **Svetovna zveza krščanskega dijaštva** (World's Students Christian Federation). Nastala je l. 1895. iz odpora proti verski brezbrzičnosti v protestantskih cerkvah. Dočim so nekateri protestantski pastirji zanikavali celo Kristusovo božanstvo in se je v protestantskih cerkvah jasno pokazala zmeda in slabost, je začutil velik del dijaštva potrebo po živih vrelcih kršč. resnic. Potestantske cerkve mu niso mogle nuditi podpore v duhovnem življenju. Večina pastirjev namreč sploh ni verovala kršč. resnic, vsaj ne vseh; zato ni čuda, če se je novo versko gibanje postavilo izven cerkvenega okvira. Namen te nove mednarodne zveze je bil, da dviga versko življenje dijaštva in širi poznavanje sv. pisma. Verskih pobožnosti v cerkvi se člani ne udeležujejo, temveč imajo svoje molitve v svojih društvenih prostorih. Ta organizacija je bila do svetovne vojne razširjena samo v protestantskih krajih, poskušala pa se je razširiti tudi po pravoslavnih krajih na Balkanu. Ko je po vojni postala očitna kriza pravoslavnih cerkev na Balkanu, zlasti v Srbiji in Grčiji, se je to gibanje ukoreninilo tudi tukaj. Na belgrijskem vseučilišču obstoja akad. društvo »Studentska hrišćanska zajednica mladih ljudi«, ki zbira verno srbsko dijaštvo, ki pa se noče podrediti pravoslavni cerkvi. Hvalevredno je njihovo teženje po verskem življenju, čuditi pa se treba veliki nevednosti v verskih stvareh. Z osebami

stiki bi kat. dijaštvo moglo doseči lepe uspehe.

Dijaški krožki so pravzaprav samo odseki podobne občne mednarodne organizacije YMCA in YWCA, Young Man Christian Association, ki jih tudi financira. Ta prvotno verski pokret je dobil tekom časa politično ozadje. Vrnili so se vanj ljudje, ki so znali celi pokret speljati v korist angleške propagande. Ta organizacija tudi dokazuje, da ni mogoče versko življenje izven cerkve. V posebej mogoče krožke so se vthotapili svobododarji, ki so zanašali v pokret vedno več svobodomisli. Idej. Tako ta Svetovna zveza krščanskega dijaštva sprejema za svoje člane ne samo kristjane, temveč tudi drugoverce, celo mohamedance. Sedaj ni treba več priznavati Kristusa za Boga, temveč je lahko član, kdor Kristusa visoko čisla kot zgodovinsko osebo in ga skuša posnemati. Popuščanje je posebno veliko v Srbiji. Zato je pač čudno, da pravoslavna duhovščina s škofi na čelu to gibanje podpira in smatra dijaške verske organizacije, ki bi priznavale cerkveno avtoriteto, za nepotrebne. Ko se je snovalo kat. jugosl. akad. društvo sv. Cirila in Metoda v Belgradu, so bili verski laični vseuč. profesorji v Belgradu veseli, dekan pravoslavne fakultete pa je smatral društvo za nepotrebno, češ, da že obstoja imenovana Hrišćanska zajednica.

Svetovna zveza kršč. dijaštva ima sedaj v 23 državah 3.114 skupin, ki imajo okrog 300.000 članov. V resnici je članov mnogo manj, ker plačani tajniki hočejo pokazati čim večje uspehe in zato vpisujejo za člane vse tiste, ki se uče v teh skupinah angleščine ali pa se hranijo v menzah posameznih skupin.

K zadnjemu generalnemu štrajku na Grškem, pri katerem je prišlo do krvavih spopadov med vojaštvom in stavkajočimi. Da se prepreči zbiranje množic, so »oborožili« vojaške patrulje z — brizgalnami.

Iz materinskega doma v Lyonu: skupina mladih mamic.

Admiral Jang, poveljnik severnega kitajskega brodovja, ki je z njim vred prestopil h Kantoncem.

Vera in kultura

Fiasko protiverske propagande sovjetov.

Pariška ruska verskofilozofična revija »Putj« objavlja sledeče pismo ruskega inteligenta iz Leningrada, napisano o veliki noči 1926: »Samo pred 12 leti sem doživel veliko noč tako veselo in pogumno kakor letos. Poznate mojo previdnost v izrekanju določnih sodb. Zdaj pa vam bom rekel popolnoma prepričan, da so pričeli naši gospodje nagel in plašen umik na brezbojni fronti. Pogajanja o »sovjetizaciji cerkve« so se končala z neusmiljeno polomijo. Pristaši žive cerkve, ki so hoteli izvesti »konkordat« s protiversko vlado, so povsod propadli tako sramotno in obupno, da se mi smilijo kljub svoji ogabnosti. Zdrava in iskrena verska zavest napreduje in se jači po celi Rusiji. Verniki dosledno odklanjajo vse »obnovljence« in so se zedinili v čvrsto in uspešno organizacijo. Boljševiki dobro vedo, da to pomeni zanje smrtno nevarnost in so obupani, kakor še nikoli dosedaj.«

Zaradi naraščanja verskega vala zahtevajo zdaj boljševiški listi novih protiverskih odredb. Veliko razburjenja je povzročil brzojav iz Minska v »Trudu« (Moskva). V Minsku, prestolici Bele Rusije, je hotela množica vreči iz stolnice pristaše žive cerkve, kateri so poklicali na pomoč vojaštvo. Brzojav škodoželjno poroča, da so trajali izgredi več ur. Menda z ozirom na to razpoloženje je prepovedala vlada sestanek pravoslavne duhovščine za letošnjo veliko noč v Moskvi, za katerega je zaprosil sedanji varuh patriarhovega prestola nadškof Serafin.

Za povratek redovnikov v Francijo.

Točasno se vrši na Francoskem postopen preokret v javnem mnenju v zadevi znanih protiredovniških postav. Zdi se, da postaja sprememba teh določb čedalje bolj verjetna. Zakaj za pravično in svobodoljubno ureditev te stvari se ne potegujejo več le katoličani, temveč tudi drugi, kot kažejo nekateri znaki v najbližji preteklosti.

Lani je ena velikih republikanskih strank, ki šteje nad sto članov v senatu in ki je načelno minister Louis Marin, odkrito zahtevala odpravo teh protiverskih naredb, proti katerim se prej ni upala izjaviti. Ta skupina, ki je bila svojčas v opoziciji proti levčarskemu kartelu, je sedaj ena glavnih opor Poincaréjevega kabineta.

Nadalje je izdalo 40 unioerzitetnih profesorjev, ki so delovali že v južni Ameriki, po

večini svobodomiselnici, izraeliti ali protestanti, spomenico, v kateri zahtevajo pravico za te učeče kongregacije, ker to zahteva narodna čast in korist. Dovolijo naj se jim zopet novicijati v domovini, kajti sicer bo njihovo delovanje v latinskoameriških državah, ki je podlaga francoskega kulturnega vpliva, moralo prejeti ali slej prenehati, ker ne bo domačega naraščanja. Ta peticija je izzvala pritrdjevanje tudi od profesorjev, ki poznajo razmere v drugih deželah, zlasti v Orientu.

V januarju letošnjega leta je odločno podprlo to peticijo veliko patriotsko društvo L'Alliance Française, ki skrbi za francosko šolstvo v inozemstvu, a je v verskem oziru nevtralnno. Predsednik tega društva je Paul Doumer, ki je bil nekaj dni nato izvoljen skoraj soglasno za predsednika senata. Pred vojno bi bila takšna izjava za redovnike gotovo zavrila njegovo izvolitev, — danes pa mu ni več škodovala.

Kmalu nato se je vršil kongres pravnikov v Parizu in se bavil z določbami glede združevanja v Franciji. Sodelovali so versko indiferentni in katoliški strokovnjaki. Vsi pa so se zedinili v tem, da so postavili med potrebne reforme tudi odpravo izrednih določb, ki omejujejo svobodo gotovim združenjem.

V zvezi s tem pričakujejo katoliški še drugih presenečenj. Tako je na Francoskem organizacija, ki je pokazala do sedaj dostikrat svojo sovražnost napram Cerkvi in katoličanstvu, t. j. Liga za človečanske in državljanske pravice. Nekaj časa sem se množe pri njenih pokrajinskih sekcijah glasovi, da so tudi člani kongregacije ljudje in državljani, ki zaslužijo, da se i njih pravice branijo. In glavni tajnik te lige širi sam ostentativno to naziranje.

Na jugovzhodu Francije se je vnela živahna borba za to, da se vrne samostan »La Grande Chartreuse« pri Grenobleu prejšnjim lastnikom, menihom. Res, da se še nekateri vplivni politiki upirajo temu načrtu. A misel se brzo širi, tako da je že popularnav pokrajini, katere dobrotniki so ti menihi nekdanj bili, in velika večina prebivalstva je že zanjo. Trgovska zbornica podpira s stališča gospodarskih koristi to zahtevo množic in imenu hvalečnosti in pravičnosti.

Gotovo je, da bo zadeva spremembe protikongregacijskih zakonov zadela še na dosti nasprotnikov v politiki. Ali če bo zadržanje ljudstva dovolj odločno in vztrajno, se bo to dalo prej ali slej uresničiti. Francoski katoličani upajo, da ne bo treba več predolgo čakati. Zakaj te verski svobodi sovražne oredbe, so bile le izraz prehodne strastnosti političnih bojev.

Po-k

javnim, kakor tudi radio-brzovajnim putem. Najbolj se je izkazal radiotelegrafični prenos s kratkimi valovi. Tako so brzovajili slike iz Nauena v južno Ameriko. Brzovajljanje se je izbornu posrečilo.

Pomena te iznajdbe seveda ni treba naglaševati. Pisma, pogodbe, risbe, fotografije važnih dogodkov bo mogoče v par sekundah prenesti v vse dele sveta. Policija bo lahko razglasila vsemu svetu popise zločincev, za katerimi je poslala tiralice. Prstne odtiske bo lahko pošiljala vsem policijam. Največjega pomena bo brzovajljanje za časopise. Še isti dan bodo lahko iste slike prinesli časopisi v vseh delih sveta. Tudi cele meteorološke zemljevide, ki bodo opisali trenutni vremenski položaj kakoga dela sveta, bo mogoče razposlati vsemu svetu.

PRIDIGE IN RADIO.

Neki francoski duhovnik, p. Zhande, je oddal nedavno vrsto pridig po radiju. Sedaj poroča o svojem mnenju glede njega. Radi silnega vtisa, ki ga lahko radio napravi na duha in srce, ga smatra kot najmočnejše sredstvo, ki ga je človek kdaj iznašel. Tam piše: »Po mojem mnenju se pridiga po radiju, ki jo poslušas doma, v mirnem domačem vzdušju, v popolni tišini, ko vse misli in čute usmerjaš v poslušanje glasov, ki ti jih val prinaša vtisne globlje v spomin in v dušo, nego pridiga, ki jo poslušas v cerkvi sami.« Pridigar je prejel celo kopo pism, v katerih se mu poslušalci zahvaljujejo in mu izrekajo svoje pri nanje. Za tiskom in kinom se bo tudi radio postavil v službo božje stvari.

AVTOMATIČNE GOSLI.

Znan je avtomatičen klavir, ki igra komade, napisane poprej na preluknjanem papirnem traku. Vsaka luknjica odgovarja klavirju, ki tolče po tipkah.

Manj enostavna je stvar, kadar gre za gosli. Zakaj giba loka so prav različno dolgi in prav mrzlično hitri. Treba je izmenoma potegniti po različnih strunah, včasih po dveh strunah hkrati. Končno je treba izpreminjati dolgost strun, kar delajo goslači s prsti leve roke.

Po 15 letnih poskušnjah sta dva francoska inženjerja, Emil Aubry in Gabriel Boreau, ustvarila mehanizem, ki deluje po istem principu, kakršen je uporabljen pri klavirju, — s trakom preluknjane papirja. Lok se giblje s pregibno oporo, gosli pa leže na vrteči podlagi. Možno je na ta način, da se ustvarijo naraščajoče lege in da nastanejo naraščajoče gibe.

Naprava je povsem avtomatična. Spremlja jo lahko pianist, ali pa celo avtomatičen klavir, ki ga ni težko sinhronizirati.

IZVRSTNI PARLAMENTARCI.

Pariški listi poročajo, da je dosegel rekord govorniške brzine na Francoskem Presencais z 220 besedami na minuto. Njemu sledi Viviani z 200 besedami, Poincaré s 160 in Millerand s 130. Zelo počasi je pa govoril rajni Jaurés: kvečjemu 120 besed na minuto.

SIN NEBA.

Kjitski cesar še do zdaj uživa svojo čast. Republikanska ustava ni ukinila dinastije. Kljub temu je ubogi ekscesar zelo žalostna prikazen. Republika mu ni nikoli izplačala določene pokojnine v znesku 5 mil. dinarjev. Odslovil je vse služabnike, ves harem in živi s tem, da prodaja starine in dragocenosti. Vse cesarjeve palače so zaplenjene. Sin neba je živel do zadnjega v Sanghaju pod imenom mister Ming. Kot mlad 35 leten gospod uživa mr. Ming glas dobrega avtomobilista. Včasih dobiva honorar od hotelov, kjer izvrstno pleše čerlston.

CVETLICA IN CIGARETA.

Mednarodni tatovi so se domislili dveh novih zvijač, kako dobiti žrtve na vlaku. Ena je zvijača s cigareto, druga z rožo.

Zvijača s cigareto je prav prebrisana. Vesel, da si se znašel v vagonu v popolnoma praznem oddelku, se udobno nasloni na svojem sedežu in se nemoteno udaš svojim mislim in načrtom. Pa ti pride od neke

docela neznan, fin individuj, ki se dela strašno vljudnega, bolj kot je navada in potrebno, ter si koncem koncev celo dovoli, da ti ponudi cigareto. Če sprejmeš, si izgubljen. Zakaj cigareta vsebuje močno omamno sredstvo. V nekaj minutah te zajame trden spanec. In ko se spet zaveš, lahko ugotoviš, da — ni več tvoje listnice, pa tudi neznanca ne, ki je medtem že zdavnaj kje izstopil...

Podobno je s cvetlico. Tokrat pa prisede k dami, ki sameva v kupeju, eleganten gospod finih manir. Ponudi ji rožo. Narkotično sredstvo, ki je rča z njim napojena, učinkuje takoj. Zakaj kako držati rožo v rokah, ne da bi te zamikalo, poduhati njen vonj?... Potem pa se tudi ta dama znajde sama, pa brez denarja in draguljev, ne da bi se bila mogla niti najmanj braniti ali klicati na pomoč...

KNJIZEVNE ZANIMIVOSTI.

Gabriele d'Annunzio končuje dva gledališka komada za Združene države. In tudi Maksim Gorkij je pravkar končal komedijo z naslovom »Ponarejen denar«, ki jo prihodnjo zimo uprizore v Newyorku.

Na večji pisatelji Evrope delajo torej za Ameriko.

Mislijo li, da bodo tam njihova dela zares razumeli?

Bernard Shaw je prejel o priliki svojega rojstnega dne po nemškem poslaniku v Londonu voščila od Stresemanna.

V svoji zahvali se poslužil prilike, da udari po svojih rojakih, kar ga postavlja v prav čudno luč.

Sponinjamo se, da je antanta med vojno imenovala Nemce barbare. To ime povzame on in ga uporabi za Angleže, ki so po njegovem zares barbari, ker jim manjka kulture in niso nikdar znali — občudovati njegova lastna dela, kakor zaslužijo...

MASČEVALNA KAČA.

Neki posestnik v Karreepoortfontein v Transvaalu se je z avtomobilom peljal domov. Spetoma je naletel na strupeno kačo, ki je počivala sredi pola. Ropot avtomobila jo je razdražil, vendar pa se je umaknila v goščo. Kmalu se je moral avtomobil vsled nekega defekta ustaviti. Ko so ga popravljali, je prilomastila za njimi kača in potnik ne napadla. Le z veliko težavo se jim je posrečilo z revolverskimi strelji rešiti se nevarnega masčevalca.

BRADA.

Zdi se, da si onkraj luž v Ameriki, studentke vedno bolj privzemajo moško zunanost in navade. In je včasih že celo tako, da je nerodno razločiti na prvi mah mladenke od mladeničev. Isto golobrado lice, isti kratki lasje, ista odločna hoja, iste igre, isti okus, isti sport...

Vendar pa studentje ne marajo več, da bi jih zamenjavali z njihovimi sestrami —! Pa so se domislili najduhovitejšega protesta: brado si puščaj!

Francoz Louis Forest jih hvali in hudo-mušno zaključuje:

»Gospodje, puščajte si brado, da bo po družinah videti spet brate in sestre, ne pa, kakor dнес, same brate in brate...«

Bolje je ni mogel zasoliti.

★

+ Cvetje ob Reni. Na desnem bregu srednjega toka Rena pri Braubachu in Ostrspay so marelice že v cvetju.

+ Sleptota med divjimi kozami. V švicarskih Alpah je med divjimi kozami izbruhnila skrivnostna bolezen, vsled katere kože oslepljajo. Lovci so že ponovno opazili, kako živali z največjo previdnostjo hodijo za svojim vodjo. Veterinarski urad se je pričel za bolezen zanimati in skuša ugotoviti vzroke.

+ Prva državna radio-šola v Evropi. V Belgiji so pred kratkim ustanovili s posebnim zakonom prve državno radio-šolo v Evropi. Naloga te šole je, da izobražuje radio-tehnične in radio-operaterje tako za industrijska — kakor tudi za privatna podjetja, dalje pa tudi za vojaško in zrakoplovno službo.

Zanimivosti

400LETNICA SMRTI ISAACA NEWTONA.

Pred 200 leti, 31. marca 1727 je v Kensingtonu umrl največji angleški astronom, fizik in matematik sir Isaac Newton. V fizikalnem svetu se je ovekovečil s svojim zakonom o gravitaciji, ki je podlaga za njegov zakon o gibanju in za računanje gibanja zvezdnih teles. Na polju matematike je znan njegov stavek o binomih, interpelacijska formula, aproksimacijska metoda za numerične rešitve enačb viš. reda, istočasno z Leibnizem je znašel diferencialni račun itd. Konstruiral je telesko z ogle-dalom, prvi je s pomočjo prizme razstavil svetlobne žarke v mavrične barve ter jih zopet sestavil v belo, kakor je tudi sicer v optiki mnogo njegovih odkritij. Newton je bil član nešteti znanstvenih družb in zelo veren katoličan. Njegovo glavno delo je: Philosophiae naturalis principia mathematica. (Njegovo sliko smo objavili v včerajšnji številki.)

BREZZIČNO BRZOJAVLJANJE SLIK.

Profesor Karolus je iznajditelj brezzičnega brzovajljanja slik. Princip brzovajljanja je sledeč: Slika, ki se naj brzovaji, se napne na valjec. Na njo pade oster ozek svetlobni trak. Valjec se vrti, obenem pa se liki vijak

vijačasto premika od desne na levo. Na ta način zadene vsak žarek vsako točko risbe, rokopisa, slike ali fotografije. To se zgodi precej hitro. V bližini se nahajajoča foto-celica za brezzično brzovajljanje vjame svetlobne žarke, ki se različno odbijajo z risbe. Temu odgovarjajoče vzbujajo močnejši ali slabejši električni tok. Ta, takolimenovani foto-tok, ki je zelo slab, se na običajen način z elektronskimi svetilkami ojači in odpošlje v svetovni prostor v smer, kamor naj se prenese.

Na sprejemni postaji se električni tokovi z obratnim postopkom spremenijo v svetlobne žarke, ki se projicirajo na fotografični papir. Ta papir je pritrdjen na valju in se z originalnim valjem sinhronistično (istočasno) premika. Za to sinhronistično premikanje obeh aparatur skrbi posebna priprava, ki dela absolutno zanesljivo. Čim je brezzično brzovajljanje gotovo, se slika razvije kot vsaka druga.

Ta Karolusov sistem ima pred vsemi drugimi istovrstnimi iznajdbami velike prednosti. Z njim se predvsem lahko zelo hitro dela. Profesor Karolus napoveduje, da bo s svojim sistemom omogočil tudi gledanje v daljavo. Prenos slik v daljavo je mogoče brzo-

Gospodarstvo

Vinski trg.

Ob času trgatve je bil vinski trg zelo živahen. Tudi po prvem pretoku je trgovina še nekoliko oživila, dočim je meseca februarja precej zaspala in so se le neznatne količine vzle od vinogradnikov. Gostilne, ki si ne morejo ali ne marajo držati večjih zalog, hodijo kupovat po manjše količine k vinskim trgovcem, katerim pa bo v aprilu in maju zmanjkalo starih zalog in ker bodo tudi vinske zaloge pri gostilničarjih in hotelirjih izčrpane, je upati, da bo vinska trgovina v tem času zopet oživila, da se dopolnijo zaloge do nove trgatve. Vinske cene, ki se gibljejo danes v Sloveniji od 6—7 Din za slabše blago in od 7—8 Din za srednje, bodo nekoliko poskočile, ker je malo blaga. Tudi dalmatinska vina, ki preplavljajo Slovenijo, bi se izčrpala, ako bi kontrola bolj precizno delovala.

Tako pa je dognano da se ponareja na tisoče hektolitrov rdečega vina, ki roma potem po Jugoslaviji in celo po Avstriji pod imenom »dalmatinsko vino« ter kvari sloves in cene pristnemu domačemu blagu. Po mestih in celo po deželi rastejo točilnice s takimi vini kakor gobe po dežju in samo Maribor šteje letos okrog 50 takih »kletic«. Država, oziroma oblast bo morala v tem oziru nekaj ukreniti, ako noče dopustiti, da se uniči domače z ogromnimi stroški reorganizirano vinogradništvo. Boljše banatsko vino stane 6—8 Din in so zaloge tudi že precej pihle.

Izgledi za prihodnje leto ne obetajo kvantitativno bogve koliko, ker lansko deževno poletje ne tvori podlage za obilno trgatve.

Zato bi bilo tembolj želeli dobre kvalitete, katere pogrešamo že več let. Zeleti bi bilo, da bi se osnutek novega vinskega zakona, o katerem razpravljajo inozemski listi že več mesecev zelo obširno in podrobno, predložil v razpravo tudi domačim interesom, za katere je namenjen.

Svetovni vinski trg kaže vsled slabe letine sigurne cene. Francija, ta največja država uvaža celo velike množine vina iz Grčije in Španije. Njeno trg. ministrstvo razglasa, da se bo pogodba z Nemčijo glede uvoza francoskih vin podaljšala, ker dovoli nasprotno uvoz gotovih industrijskih predmetov. Francija se tudi zanima za dalmatinska vina in naša država bi morala skrbeti, da se odpre tudi morska pot preobilici naših vin.

V Avstriji so vinske cene precej poskočile, čeravno je vsled splošnega gmotnega položaja konzum zelo padel. Isto velja za Madjarsko. V Italiji je vinska trgovina zopet nekoliko oživila, nikjer pa ni več velikih zalog. Do prihodnje trgatve bo svetovni vinski trg izčrpan.

Službeni kurs za april. Finančni minister je za mesec april določil sledeče služb. kurze: 1 napoleon 218.50 Din, 1 turška lira 247, 1 angl. funt 276, 1 dolar, 56.80, 1 kanadski dolar 56.40, 1 nemška marka 13.50, 1 poljski zlat 6.35, 1 avstrijski šiling 8, 1 belga 7.90, 1 penga 9.95, 100 franc. frankov 223, 100 švic. frankov 1993, 100 ital. lir 257, 100 holandskih goldinarjev 2273, 100 rom. lejev 34, 100 bolg. levov 41, 100 danskih kron 1514, 100 švedskih kron 1520, 100 norv. kron 1485, 100 španskih peset 998, 100 drahem 74, 100 češkoslovaških kron 163.50 Din.

Komisija za pregledovanje denarnih zavodov. V ministru za trgovino in industrijo je bilo sestavljenih več komisij, ki bodo imele nalogo, da pregledajo poslovanje denarnih zavodov. Pri tej prihodnji bodo te komisije izvedle tudi neke vrste anketo o možnosti znižanja obrestne mere in kontrolirale, kako se uporabljajo denarne vloge.

Naši carinski uradniki v Pragi. Nedavno je odšlo v Prago večje število naših carinskih uradnikov, da proučijo češkoslovaško carinsko prakso in administracijo. V praški trgovski zbornici se je vršila posebna seja češkoslovaških interesentov, ki so ji prisostvovali tudi naši carinski uradniki. Na tej seji se je razpravljalo o težkočah pri carinjenju

češkoslovaškega blaga v Jugoslaviji. Češkoslovaški izvozniki so se pritoževali radi velikih zakasnitev pošilk in transportov ob prihli carinjenja in radi komplicirane manipulacije pri preiskavi in analizi blaga. Te pritožbe so podprli s konkretnimi podatki. Po živahni debati so naši carinski uradniki izjavili, da bodo zastavili vse sile, da se ti nedostatki odpravijo.

Osješka zbornica predlaga razširjenje arbskega konkurznega zakona na celo državo. Osješka trgovska zbornica je predložila predsedniku vlade in narodne skupščine kakor tudi resortnim ministrom spomenico, v kateri zahteva, da se konkurzni zakon kralj. Srbije razširi na celo državo, ker je to v interesu gospodarstva. — Sličen predlog je bil tudi nedavno sprejet na obnem zboru Društva za zaščito upnikov v Zagrebu, ker je postopek po srbskem konkurznem zakonu hitrejši in cenejši. Mnenja smo, da razlegnute tega zakona na Slovenijo ne bi bila priporočljiva, ker je, kakor znano, naš konkurzni zakon najmodernejši v državi. Zeleti bi bilo, da se poleg zakona o prisilni poravnavi v kratkem izdelata tudi nov enoten in moderen konkurzni zakon.

Bilance industrijskih podjetij. Delniška družba pivovarne »Unione« (Ljubljana) objavlja bilanco za poslovno leto 1925-26, iz katere je razvidno napredovanje tega podjetja v preteklem posl. letu. Bilanca družbe kaže precejšnje izpremembe, povzročene vsled priključitve pivovarne T. Götz (Maribor), katero je družba leta 1926. pridobila kupnim potom. Bilančna vsota se je dvignila na 101.9 milijonov Din (1925. 76.5, leta 1924. 76.4); čisti dobiček pa je narasel od 1.7 na 2.3 mil. Din. Nakup Götzove pivovarne je razviden iz povečanja računa nepremičnin od 12.2 na 24.3 mil. Din in računa strojev od 13.2 na 15.6 mil. Din. Družba izplačuje delničarjem 16 odst. dividend (lani 12 odst.). — Iz poslovnega poročila Združenih op. karn d. d. (Ljubljana) posnemamo, da je to podjetje v pred. letu izdelalo 3.2 mil. kom. opeke in 1.7 mil. kom. strešnikov. Preteklo poslovno leto je bilo radi deževja za fabrikacijo zelo neugodno. Bilančna vsota družbe se je povečala od 3.4 na 4.0 mil. Din, čisti dobiček pa je radi neugodnih produkcijskih in splošnih gospodarskih razmer nekoliko manjši in znaša 115.000 Din napram 142.000 Din v l. 1925.

Uvoz filmov v Jugoslavijo. Iz mesečnega poročila Hrvatske eskomptne banke posnemamo, da je bilo v Jugoslaviji do konca leta 1926. ustanovljenih 20 podjetij, ki se pečajo z nakupom in izposojanjem filmov. Ta podjetja poslujejo z lastnim kapitalom v znesku 35 mil. Din. Letni uvoz znaša 450—500 filmov, medtem ko je potreba po novih filmih manjša in znaša približno 350 filmov letno. Največji del filmov se uvaža iz Amerike (250), nadalje sledijo nemški (180), francoski (40), avstrijski, italijanski in švedski filmi. Ker se število kinematografov v državi hitro množi (sedaj imamo v cel. državi preko 250 kinematografov) lahko računamo, da se bo tudi pri nas razvila ta vrsta industrija. Tozadevni polizkusi nekaterih zagrebških tiskov so prav lepo uspeli.

Državna obrtna banka. Na seji upravnega odbora Drž. obrtne banke, ki se je vršila v nedeljo, je bil določen za ravnatelja centrale te banke g. Milan Dragič, bivši prokurist Živnostne banke na Dunaju, za ravnatelja glavne podružnice v Zagrebu pa Vekoslav Türner.

Gradnja avtomobilske ceste Ljubljana—Zagreb. Te dni je posebna komisija gradbenega ravnateljstva pregledala traso neizgrajene ceste Laze—Radebe (pri Zid. mostu), ki tvori neizgrajeni del ceste Ljubljana—Zagreb, ki naj bi se razširila v prvotno avtomobilsko cesto. Gradbeni stroški so proračunani na 25 mil. Din.

Borza

Dne 30. marca.

DENAR.

Zagreb, Berlin 13.52—13.55 (13.52—13.55), Italija 260.44—262.44 (260.65—262.65), London 276.20—277 (276.20—277), Newyork 56.75—56.95 (56.75—56.95), Pariz 223—225 (223—225), Praga 168.30—169.10 (168.30—169.10), Dunaj 8.0075 do 8.0075 (8.0075—8.0075), Curih 10.94—10.97 (10.94 do 10.97), Amsterdam 22.79—22.85.

Curih. Belgrad 9.13 den. (9.13 den.), Budimpešta 90.70 (90.70 bl.), Berlin 123.25 (123.26), Italija 23.82 den. (23.89 den.), London 25.2475 den. (25.2425), Newyork 519.75 den. (519.75 bl.), Pariz 20.3575 bl. (20.36 bl.), Praga 15.395 bl. (15.395 bl.), Dunaj 73.10 den. (73.10), Madrid 93.60 (94.10 bl.), Bukarešt 3.50 (3.49 den.), Sofija 3.76 den. (3.76), Varšava 58 den. (58), Bruselj 72.21 den. (72.25), Kopenhagen 138.00 (138.00).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.46, Kodanj 189.35, London 34.46, Milan 32.52, Newyork 709.40, Pariz 27.78, Varšava 79.05. — Valute: francoski frank

27. lra 82.57, dinar 12.44, češkoslovaška krona 20.97.

Praga. Devize: Lira 154.60, Zagreb 59.26, Pariz 132, London 163.45, Newyork 83.61.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7 odst. invest. posoj. 86—87, vojna odškodnina 343 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—197, Ljublj. kreditna 150 den., Merkantilna 98—100, Prašedion 850 den., Kred. zavod 160—170, Strojne 85 den., Trbovlje 410 den., Vevče 120 den., Stavbna 55 do 65, Sešir 104 den.

Zagreb. Agrarne obveznice 54—54.50, 7 odst. invest. posoj. 86.50—87, vojna odškodnina 340 do 341, Hrv. esk. 104.50—105, Kred. 93—95, Hipobanka 64.50—65, Jugobanka 95—95.50, Prašedion 850—855, Ljublj. kreditna 153—154, Drava 500 den., Isis 45—47, Šečera 460—465, Guimann 285 do 295, Slavex 101—120, Slavonija 27—30, Trbovlje 435—440, Vevče 142.50—145.

Dunaj. Don.-savsko-jadr. 81.50, Alpine 44.80, Greinitz 6.50, Kranjska industrijska 51, Trbovlje 55.50, Hrv. esk. 13.55, Leykam 12.08, Jugobanka 12.07, Hip. banka 8.03, Slavonija 3.75.

BLAGO.

Ljubljana. Smreka jelka: hlodi 4 m, I., II., monte 180—210, hlodi od 4 m naprej 230—250, brzojavni drogi 200—200, škorote konične 10 mm monte 550—570, škorote paralelne 10 mm monte 570—590, škorote 10 mm podmerne 560—580, madrieri 430—530; bukev: deske plohi naravnj neobrobjeni 430—500, deske plohi parjeni neobrobjeni 560—630, deske plohi parjeni ostrorobi 700 1150, frizi 600—800, hlodi I. 225—250, hlodi I., II. 170—200; hrast: hlodi I. 600—1000, hlodi I., II. 350—450, frizi 900—1300, deske plohi ostrorobi (podnice) 1250—1400 (franko vagon nakl. post.).

Zito. Pšenica bačka 75 kg, 2—3 odst. 850—855 oves bački 230—235, koruza bačka 200 do 210 (franko vagon (pariteta) Ljubljana).

Tendence: za les čvrsta, posebno za trd, okrogel in rezan les; za deželne pridelke mirna; zaključki les 2 vagona.

Sport

II. kolo prenatvenih tekem I. razr. v Ljubljani. Na sportnem prostoru ASK Primorja ob Dunajski cesti se odigra v nedeljo, 3. aprila drugo kolo nogometnega prvenstva ljubljanskega I. razr. Nasprotniki so si Hermes in Slovan ter Jadran in Primorje. — Dopoldne igrata na istem prostoru Reka in Svoboda iz II. razreda. — Srečanje istih klubov v jesenskem delu prvenstva so končala z rezultati: Slovan: Hermes 3:0, Primorje: Jadran 8:1, Reka: Svoboda 3:1.

Ilirija: Rapid. SK Ilirija igra v nedeljo, dne 3. aprila prijateljsko tekmo z Rapidom v Mariboru.

SK Ilirija, nogometna sekcija. — Danes, v četrtek ob 17. trenin, ako bo vreme količkaj dopuščalo. Člani juniorske in dijaške skupine naj dvignejo pri načelniku izkaznice za 1927, sicer se jih bo črtalo iz kluba; plačati treba obnem članarino za prve štiri mesece. — Prihodnji trenin se vrši v soboto ob 16.

Načelnik.

OBLIKA TELESIA IN SPORTNA SPOSOBNOST.

Vodja zdravstvenogimnastičnega oddelka na berlinski univerzitetni kliniki je dr. Kohrausch. On je med prvimi strokovnjaki na polju telesne

kulture, njegova dela so bistveno pripomogla k razumevanju o pomenu pravilne izbire sportne vrste. Njegove misli so tele:

Vsaka sportna vrsta zahteva drugo obliko telesa. Statistični pregled znamenitih atletov nam kaže različne skupine. Vse tekaške skupine kažejo vitko telo. So pa vendarle med njimi precejšnje razlike. Tekalci na srednje razdalje so veliki in vitki, tekači na dolge razdalje majhni in vitki. Je pa tudi nekaj majhnih in širokih (najbolji zgled za to izjemo je Paddock, ki je bolj podoben težkemu atletu kot tekaškemu sprinterju). Velikost tekačev torej ni tipična. Metavci so zelo veliki in zelo široki, povprečno namreč (prim. Rosea, Mac Donald); težje ko je metavno orodje, težje je telo metavca. Rokoborci imajo posebno obliko hrba in mehko mišičevje. Med rokoborci in težkimi atleti na oni strani ter tekači na drugi strani vidimo skupino sportnikov, ki jih lahko imenujemo mnogobojnike. To so lahkoatletski in telovadski tekmovalci, bokserji, nogometaši in plavalci; njih sportno delovanje zahteva hitrost, moč in vztrajnost. Telovadni in lahkoatletski tekmovalci so lepo zrasli, bokserji imajo preveč razvite rame in preveč razvite hrbe, nogometaši pa preveč razvite boke in kolena. Pri orodni telovadbi so rame preveč razvite, boki pa premalo. Pri sicer vsestransko dobro in sorazmerno razvitih plavalcih nas osupne mehka plast masti okoli mišičevja. Razni znaki telesa se sicer razvijajo deloma po vplivu sporta, vendar pa lahko rečemo, naj si izbire vsakdo najrajši ono sportno panogo, za katero je po naravi najbolj usposobljen.

EVROPSKA PLAVALNA PRVENSTVA V BOLOGNI.

Kongres mednarodne plavalne zveze v Budimpešti je poveril lani v avgustu organizacijo letošnjih evropskih plavalnih prvenstev italijanski plavalni zvezi. Italija se je od tedaj naprej zelo potrudila, da bi dala prireditvi lep okvir. Napravili so v Bologni, kjer se bodo tekme vršile, nov plavalni stadion, 50 m dolg. Nemčija, Švedska in Ogrska, ki so pri lanskih tekmah v označeni vrsti zasledile prva tri mesta, so svojo udeležbo trdno zagotovile; sledile so jim Anglija, Holandska, Avstrija in Francija. Angleži so poslali lani samo dva skakavca v boj, ki si nista priborila lavorik; letos bodo nastopili z močnim moštvom. Tudi Angležinje bodo v Bologni tekmovali; letos so namreč na programu prvič tudi tekme dam. Veliko upanja na zmago pa Angleži nimajo; časi, ko je njihov Jarvis kontinentalne tekmece kar pohrustal, so že davno minuli.

Vse kaže, da bo letošnja udeležba v Bologni številnejša kot je bila lani v Budimpešti. To je zato, ker hoče vsak v poštevi prihajajoči narod svoje plavalce in plavalke gleda na bližajoče se olimpijske igre prej preskusiti, in ker hoče videti, kaj njegovim udeležencem še manjka in kaj se bodo morali še naučiti.

Evropa si je vzgojila v zadnjem času izborne plavalce. Neshetokrat že smo pisali o slovitom Arne Borgu, znano nam je ime izbornega Ogra Barnyja, ime Belgijca van Parysa, Nemke Baronove, svetovni sloves ima Nemec Rademacher, vsak dan nove nemške rekorde postavljajo Derichs, Neitzel in Heinrich, nepremagan je nemški skakavec Luber itd. Bo prav zanimivo.

Naročajte 'Slovenca'!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 30. marca 1927.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Iopipta v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin		Temperatura	Vlaga
						ob opazovanju	vmm dno		
Ljubljana (dvorec)	7 755.4	6.3	82	mirno	10			12.7	5.8
	8 755.3	7.2	81	NNE 0.5	10				
	14 755.1	12.4	46	SSE 4	10				
	21 755.3	9.4	62	S 2	8				
Maribor	755.5	8.0	56	NW 7	10			14	5
Zagreb	754.2	10.0	75	NNE 5	10			16	9
Belgrad	751.9	8.0	97	W 3	10	po dežju	41.0	16	8
Sarajevo							12.0	15	
Skopje	752.0	13.0	71	mirno	3		3.0	20	9
Dubrovnik	747.2	11.0	76	E 3	9	dež	28.0		
Split	748.8	9.0	69	NE 15	10	m. zmerno	6.0	16	9
Praga	759.3	1.0		mirno	10	megla	0.4	11	0

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 31. marec: spremenljivo, na jugu lepo.

Povpr. barom. nižji ko včeraj za 0.1 mm.

Str. H. Rider Haggard:

150

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

»Žalostna zgodba, gospod,« je rekla z rahlim smehom — žalostnim smehom, ki so ga dušile solze. »Jako žalostna zgodba, senora, ki pa še ni pri koncu. Ko je moj prijatelj umiral, mi je povedal, da se je bil v mladih letih zaročil z neko angleško deklico ter ji obljubil večno zvestobo; ime ji je bilo...«

»Poznam ime — nadaljuj.«

»Povedal mi je, da se je sicer res da poročil in da je ljubil svojo ženo, kneginjo, ki je bila kraljevska ženska, ki je mnogokrat tvegala svoje življenje zanj, da iz svoje proste volje je celo šla na žrtvenik, vendar ga je pa spomin na to dekle, s katerim se je bil svoje dni zaročil, spremljal vse njegovo življenje in tudi na njegovi smrtni postelji. Zavoljo tega me je prosil, da naj kot njegov prijatelj poiščem tisto dekle, kedar se vrnem v Evropo, ako bi še živela, ji izročim njegovo sporočilo in jo nekaj prosim.«

»Kaj mi sporočaš, kaj me prosiš?« je Lilijsa zašepetala.

»Tole: da jo je ob koncu svojega življenja ljubil kakor jo je ljubil ob početku in da jo ponižno prosi odpuščenja, ker je bil prelomil dano besedo in zvestobo, katero sta si bila obljubila pod bukvijo doma v Ditchinghamu.«

»Gospod,« je vzkliknila, »kaj veš o tem?«

»Samo tisto, kar mi je bil prijatelj pravil, senora.«

»Vajino prijateljstvo je moralo biti prav veliko

in tvoj spomin mora biti dober,« je zamrmrala.

»Prelomil pa jo je,« sem nadaljeval, »pod težo čudnih okoliščin, tako čudnih, da je upal, da bo mogel dano besedo obnoviti na drugem, boljšem svetu kot je ta. Njegova zadnja prošnja je bila, da bi to dekle izjavilo meni, njegovemu prijatelju in donositelju teh vest, da mu je odpustila v ljubezni,« kakor je tudi on njo ljubil do zadnjega dihajaja.«

»Kaj more vendar mrtvemu koristiti tako odpuščenje, tako priznanje?« je vprašala Lilijsa in me pozorno pomotrivala. »Mar imajo mrtvi oči, da vidijo, in ušesa, da slišijo?«

»Kaj jaz to vem, senora? Jaz samo vršim svojo nalogo.«

»Kako pa morem jaz vedeti, da si pravi njegov sel? Pred mnogo leti sem dobila glas, o katerem so tudi rekli, da je popolnoma gotovo, da je Thomas Wingfield utonil. Tale povest o Indijancih in o kneginjah je nekam posebno čudna, bolj podobna dogodkom, ki se gode po romanih kakor v resničnem svetu. Ali nimaš nobenega znamenja, ki bi mi potrdilo tvojo verodostojnost, gospod?«

»Imam tako znamenje, senora, ampak premalo je svetlo, da bi ga mogla videti.«

»Potem pojdi z menoj v hišo, tam bova imela dovolj luči. Počakaj,« je rekla, stopila k hlevskim vratom in zaklicala: »John.«

Odzval se ji je star možak, v katerem sem spoznal enega izmed hlapcev mojega očeta. Povedala mu je nekaj na tiem, nato pa me je peljala po vrtni poti do sprednjih hišnih vrat, katere je odklenila s ključem, visečim ji ob strani, ter mi namignila, da naj grem pred njo naprej. Stori sem, kakor mi je velela; krenil sem po stari navadi proti sedalni sobi, ki mi je bila tako dobro znana, in vzdignil nogo,

da se ne bi izpodtaknil nad tam se nahajajočo stopnico, stopil sem v sobo in našel v temi pot do kamina, kjer sem obstal. Lilijsa me je ves čas opazovala, nato pa je prišla za menoj, prižgala svečo ob ognju, ki je slabo gorel v kaminu, in jo postavila na mizo pri oknu tako, da mi je bil obraz še vedno v senci, dasi sem bil moral klobuk vzeti z glave.

»No, gospod, sedaj mi pa pokaži znamenje, če ti je drago.«

Snel sem zaročni prstan s prsta in ga ji podal; vzela ga je, sedla k mizi in ga ogledovala pri luči sveče; ko je sedela tamkaj, sem videl, kako lepa je še vedno bila in kako malo se je je bil dotaknil zob časa, dasi je imela že osemindeset let; samo obraz ji je bil otožen. Opazil sem tudi, da je zroč na prstan brzdala poteze svojega obraza, vendar so se ji roke tresle in prsa močna dvigala.

»To znamenje je pravo,« je rekla naposled. »Poznam ta prstan, da si je nekoliko obrabljen videti, odkar sem ga poslednjič videla; prstan moje matere je; pred mnogimi leti sem ga dala v znak ljubezni in zvestobe mladeniču, kateremu sem obljubila, da mu hočem biti žena. Brez dvoma je tudi vsa tvoja povest resnična, gospod, in jaz se ti zahvaljujem, ker si bil tako prijazen in si mi ga tako daleč prinesel. Žalostna, jako žalostna je tvoja povest. Sedaj, gospod, pa ti nasvetujem, ker te ne morem povabiti, da bi ostal čez noč v tej hiši, kjer prebivam sama, in ker v bližini ni nobene krčme, da bi te moj služabnik peljal do hiše mojega brata, ki je dobro miljo daleč od tukaj, ako« je rekla prav počasi, »že sam ne poznaš pota do tja! Tam te bodo dobro sprejeli in sestra tvojega mrtvega tovariša, Marija Bozard, bo prav vesela, da bo iz tvojih ust slišala zgodbo čudnih doživljajev svojega brata.«

Priporočamo »Cirilove knjižnice« v Mariboru: 8. zvezek: Orec Dalka Roman. 1. del 16 Din. 9. zvezek: Conan Doyle: V ljubki pučavi Roman 12 Din. 10. zvezek: Bernetti: Živ pokopani. Povest 8 Din. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialista (Od socialista do duhovnika) 16 Din. 12. zvezek: E. Lebnik: Sumi, šumi Drava. Crtice iz mariborske zgodovine 5 Din. 14. zvezek: Ljubljana: Slovenske gorice 7 Din. KOL.

Pregled vremena od 21. do 27. marca 1927.

21. Čvrsti tlak se pri nas še drži (Kalinovik 776), odjenja le v zah. in sev. vzhodni Evropi pod vplivom niz. tlaka, kateri se je v zadnjih dneh razvil v velikem obsegu na krajnem severu. V SHS so struje slabe, vreme v Primorju skoz in skoz vedro, v ostalem po večini delno oblačno. Toplota v splošnem raste (Ljubljana 18.0).

22. Vis. tlak popušta skoraj povsod radi bližajoč se sev. zah. depresije (Valentia 745). Vetrovi so slabi, vreme vedro do poloblačno z jutranjimi megli v E SHS. Toplota se še penja.

23. Vis. tlak popušta, se umika atlantskemu niz. tlaku, ka'eri prodira k Baltičskemu in Sredozemskemu morju. Pri nas je tiho in vedro. Temperatura porasta za nadaljni 2°.

24. Sev. in sev. zah. Evropa je polna nizkotlačnega, vlažnega ozračja (Valentia 786.7). V Genovskem zalivu je nastala nova depresija, novo poslabšanje vremena je pred našim pragom. V nekaterih odsekih Jadrana se že pojavlja široko, oblačnost raste, ravno tako tudi toplota. Dežuje na severu in v Italiji.

25. Genovski niz. tlak plove z enim delom prek vzhodnih Alp k Baltiku, z drugim prek naše kraljevine k Črnemu morju; istočasno prestopa novi atlantski na evropska tla. Dežuje širok zahodni in srednje Evrope, pri nas od zahodne meje do sredine države. Vetrovi so raznosmerni, zmerni, v Primorju živahni. Toplota v E SHS je porasla, v W nekoliko padla.

26. Atlantsko znižanje zrač. tlaka teži proti NW Evropi (London 739); nad Lombardijo in našo državo je vzraslo več manjših depresij, vsled česar je vreme živahnejše in vlažnejše od včeraj. Toplota poteka precej enakomerno. V NE Rusiji vlada mrzota.

27. K depresijam zadnjih dni se pridružuje danes nova iz Lyonskega zaliva. Vreme prehaja iz slabega v slabo. Sicer sega afriški vis, tlak (Kragujevac 764) s severnim izrasikom po srednjem Balkanu in Madžarski nižavi, vendar verjetno ni, da bi vztrajal, umaknil bi se moral vrvenju zahodnih do severnih depresij. Zmerno deževje traja; v Sloveniji je zahladilo za ca. 2°, v Sloveniji za 3°, v Primorju pa otoplilo največ za 4° C.

Pregled toplote v gorenji dobi:

Spitsbergi	-13	-21	-8	-12	-7	-1	—
Leningrad	-3	-2	-11	—	-13	-17	—
Moskva	-12	1	11	—	-12	-13	—
Stockholm	6	3	-2	-2	-1	-2	-1
Varšava	9	7	7	7	2	6	—
Budapest	6	6	6	6	9	7	3
München	1	2	3	5	3	5	—
Berlin	9	8	11	9	7	7	7
Seydisfjord	0	-12	8	3	3	3	2
London	8	11	10	5	6	7	7
Paris	5	10	12	6	6	8	5
Lyon	7	7	9	0	7	7	7
Madrid	—	—	—	—	—	10	5
Rim	4	13	11	12	10	—	—
Ataccio	—	—	—	—	—	—	—
Messina	12	—	13	12	15	18	16
Sofija	0	0	1	—	—	7	8
Dessa	—	7	1	—	—	2	—
Aleksandria	—	16	17	—	16	18	19

Rabljeni pletilni stroji

v dobrem stanju — se po zelo nizki ceni prostovoljno prodajajo v soboto in nedeljo samo proti gotovini.

M. Franzl sin

Privoz št. 10.

Najboljši in najekonomičnejši
Elektromotorji
iz znanih čeških tvornic

Škodovih Zavodov v Plzinju

se nahajajo v velikosti 1/4 KS do 30 KS stalno v naši zalogi v Ljubljani. Obrnite se na

Civ. inž. M. A. Štebi, Ljubljana
Selenburgova 7 Telefon 2966

Natečaj za mesto kapelnika.

»HRVATSKA GLAZBA V SARAJEVU« razpisuje natečaj za mesto kapelnika za godbo na pihala in zbor na lok pod sledečimi pogoji:

1. Plača po pogodbi, 2. vzdržavanje poduka vsak delavni dan od 7. do 9. ure zvečer.

Sposobni reflektanti z večletno prakso in doseženimi dobrimi uspehi naj pošljejo svoje dokumentirane ponudbe na upravo »Hrvatske Glazbe« v Sarajevu (Napredkova palača), najdalje do 15. aprila 1927.

ODBOR.

Prodajam lepo,

enonadstropno hišo

z lepimi stanovanji. Balkon. Eno minuto od železniške postaje Poljčane oddaljeno, na vogalu treh cest. Najlepši prostor. Po ugodni ceni. — L. FIŠINGER, trgovina z mešanim blagom, Poljčane. 2366

Nikake posredovalne prodaje! Iz tovarne naravnost k Vam!

Vabimo Vas, da si ogledate našo zalogo

pomladne moške konfekcije

kakor tudi oblek za dijake in otroke.

Ne dajemo na obroke!

Pač pa smo posebno ceni in solidni!

Mehanična tovarna oblek d. d.

podružnica Ljubljana, Mesni trg št. 5

Službe iščemo

PRODAJALKA

zanesljiva, dobra moč z daljšo prakso, želi premeniti mesto. Ponudbe upravi pod: Poštena 927.

PRODAJALKA

ali poslovalnica želi premeniti službo v Mariboru ali okolici. Gre tudi kot blagajničarka. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod šifro »Vestna«. 2.97

Proste službe

Mlinarski pomočnik z dobrimi spričevali, se sprejme. — ŠKERJANEC, valjčni mlin, Radomlje.

SOBARICO pošteno in pobožno boljše deklet, ki zna krpati, štopati, prati in likati ter čistiti sobe, iščem k mali rodbini. Kuharica-Slovenka v hiši. Plača 350 Din. Vera Kasumović, zdravniškova soproga, Koprivnica, Hrv.

Kuhinjsko moč

dobro, išče restavracija v Ljubljani - kot drugo - le z dobrimi spričevali. — Ponudbe pod: »Vestna« na upravo »Slovenca«.

Župni urad v SORI pri Medvodah razpisuje

službo ORGANISTA in cerkvenika. Dohodki povoljni: kolektura, zemljišče, prostorno stanovanje in mesečni prispevek v denarju. Oženjeni imajo prednost. 2389

PLETARJI

dobijo delo na dom. Povprašati v Rožni ulici št. 19. popoldne. 2390

Laborantinjo

staro približno 20 let, dobro odgojeno, ki ima čistiti lekarno in opravljati vsa pomožna dela v lekarni (tudi začetnico), sprejemem takoj. Dobra plača, hrana in stanovanje. Sprejme se samo stalno moč! Predstaviti se je osebno ali pa pismeno takoj. Lekarna Mr. Hočevar, Vrhnika.

Deklico

za vsa hišna dela, ki zna nekoliko kuhati, sprejme v Sarajevu (Bosna) mala rodbina. Naslov in pogoj se izvedo v upravi lista pod številko 2327.

Hlapec

ki je vajen mizarstva in tesarskega dela, se sprejme, tudi poročen brez otrok; oni, čigar žena bi opravljala vrtna in poljska dela, ima prednost. Pism. ponudbe s prepisi spričeval na: Anton Cvenkel, Sv. Peter v Sav. dolini. 2348

Ženska ali moški

ki je vajen(-a) vrtnega dela, kakor tudi toplih grad, se sprejme. V čebelarstvu izvežbani imajo prednost. — Pismene ponudbe s prepisi spričeval na: Anton Cvenkel — Sv. Peter v Sav. dolini. 2349

REKORD TE SEZIJE

bode dosegla vsled izredno nizkih cen sigurno specialna trgovina češkega in angleškega sukna

Josip Ivančič — Ljubljana

Selenburgova ulica št. 1 (dvorišče, levo).

Pred nakupom moške obleke ali površnin si oglejte zalogo in ceno. — Vsakdo naj se ...

Lepo meblor. SOBO

zračno, takoj oddam. — Mesni trg 18/III. 2384

Iščem 2-3 sobe

primerne za pisarniške namene. Biti morajo v središču mesta; prednost ima bližina »Mestnega doma«. Ponudbe z navedbo najemnine sprejema iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod šifro »Ugodno« št. 2222.

Kdo kuvi?

GNOJ naprodaj. Kolodvorska ulica št. 17.

Ementalski sir

na debelo in drobno, v poljubnih množinah nudi »Mlekarska zadruga« v Kostanjevici.

NAPRODAJ

pisarniški inventar pri »Žitnom zavodu«, Krekov trg 10, I. nadstropje.

Stavbene PARCELE

prodajam v velikosti 547 m² in 796 m² v bližini glavnega kolodvora. Naslov v upravi pod št. 2357.

SODNA DRAŽBA

ZLATE URE z zlato verižico znamke Schaffhausen ter steklenega izločbenega stojala v konkuru Malhapa se vrši v petek dne 1. aprila ob 9. uri na sodišču v Ljubljani, soba št. 19. 2353

Danes se že ve z vso gotovostjo, da se zgradi elektr. centrala v Krakem. To bo zelo dvignilo ceno hišam in zemljiščem. Kdor si hoče pravočasno pod nogo, pogoj kupiti za vsako trgovino pripravno

HIŠA

s četr orala vrt in štirimi orali gozda, naj se obrne na go. Olgo Auman, Krakó.

NAPRODAJ HIŠA

z malim posestvom v št. Vidu nad Ljubljano, priprava za obrtnika. Pojasnila: Vižmarje št. 59.

BAKRENI KOTEL

600 l velik, popolnoma nov, za izdelavo sira in lepe, enovprečne SANI s 4 sedeži, poceni naprodaj. Naslov v »Slovenca« pod številko 2378.

Naša obrt

Nagrade 100 D

dnevno lahko vsak (-a) dobi. Pišite in priložite znamko. 2 Din. J. OTRIN — Rovte, Logatec. 2382

Krompir

lep, semenski, rožnik in bel, dobavi Kmetijska zadruga, Ptuj.

PRESELITEV!

Stavbeno podjetje ACCETTO in DRUGOVI, d. z. o. z. v Mariboru se je preselilo iz Franciškan-ske ul. v nove lastne prostore, Koroščeva ulica, nasproti hišne številke 22. 2365

Lažne tropine

in druga krmila nudi največje A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24, veletrgovina šita in mlev. iskih izdelkov.

Zastopstvo in engros prodaja

„TEBIN“

Zagreb

Preradovičeva ulica broj 18

Telefon 27-04

Pomlad!

Notavice, kravate, srajce, rokavice, namarnice, zvonci robo, nakiti za obleke, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, kiti v vseh barvah, šitoni. Solingenske škarje, noži, potrebščine za kroječe, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje. Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelinc

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

LJUBLJANA

Najnižje cene! Točna posrežba!

Velezanimiva

je ilustrirana, poljudna radio-revija

„Radiowelt“
na 64 straneh (bakrotisk).

Poleg vseh evropskih programov zanimive aktualnosti in dragocene tehniške razprave. Posamezni izvod po 8 Din. Številke na ogled brezplačno.

Wiener Radioverlag, Wien I., Pestalozziggasse 6/14.

Naznanilo otvoritve!

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvorila v Florijanski ulici št. 11

novo urejeno trgovino s čevlji

vseh vrst: za gospode, dame in deco od najfinjših do težkih delovnih čevljev. Obutev je solidna, garantirano domačega izdelka, cene nizke. Priporočam se p. a. občinstvu z vljudnim vabilom na obilen obisk.

Nežika Perko, Ljubljana
Florijanska ulica 11.

Najboljši šivalni in pletilni stroj

Je edino je DITZNER in ADLER za dom, obrt in industrijo v vseh opremljenih letotam švicarski pletilni stroj DUBIED

Pouk v voženju brezplačen. Večletna garancija. Nizke cene tudi na obroke.

Josip Petelinc,
LJUBLJANA blizu Prešernovega spom.

Oglas.

V konkurznem skladu tvrdke »PRI AMERIKANCU« v Celju se prodaja iz proste roke najboljše ponudniku vsa zaloga izdelanih oblek, odev, raznega manufakturnega blaga, ostankov, raznega perila in krojaških potrebščin z opremo prodajalnice, delavnice itd. — Ponudbe naj se stavijo konkurznem upravniku najpozneje do 10. marca 1927, ki daje tudi vsa potrebna pojasnila med uradnimi urami dnevno od 3. do 6. ure popoldne. Sodna cenilna vrednost zaloge je ugotovljena z zneskom Din 166.342.31.

Dr. Karol Laznik,

odvetnik v Celju — upravnik konkurz. sklada.

Priporočila se MAST

znamke J. P.

lastni izdelek tvrdke

Evald Popovič, Ljubljana

Cena nizka, blago izborno.

Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg.

PREKAJENO MESO

vedno v zalogi, po izvanredno nizki ceni.

Cenejša kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi usakovrstno manufakturno blago samo pri

J. TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17.

PARIZ—LONDON—BERLIN!

K najnovjšim spomladanskim modam za dame in gospode se dobe čevlji k obleki v enakih barvah in najmodernejših oblikah po zelo znižanih cenah. Lastni ročni izdelek na debelo in drobno. Ilustrovani cenik brezplačno.

Prešernova ul. 9 (na dvorišču)

»DOKO«, I. Čarman.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je poklical Vsemogočni k Sebi našega očeta

Andrej Sovinc

sprevodnik v pokoju.

Pogreb se bo vršil danes v četrtek ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Gospodarske ceste 10.

Ljubljana, dne 31. marca 1927.

Žalujoča rodbina SOVINČ.

Potrni neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec tužno vest, da nam je umrla naša iskreno ljubljena sestra, teta in sestrična, gospodična

Liudmila Pust

po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti danes ob pol 4 popoldne. Pogreb se vrši v petek dne 1. aprila 1927 ob 4 pop. iz hiše žalosti, Pred škofijo št. 20, na pokopališču pri Sv. Križu. Polkojnico priporočamo v molitev in blag spomin!

Ljubljana, 30. marca 1927.

Franc in Kerl Pust, brata. — Viljemina Skofizh, sestrična. — Vnuči in vnučkinje.

POZOR!

Bratov A. Vasić-a -- Beograd, Cvetni trg

POTREBUJE zastopnike — razprodajalce srečk v vsakem oblastnem in sreskem kraju naše kraljevine (kjer jih doslej ni). **PREDNOST:** banke, protokolirane tvrdke, menjalnice, trgovine, knjigarne, trgov. s papirjem, veliko prodaje tobaka in trafike. **Rok za prijave do 15. aprila 1927.**